

Notulen

van het verhandelde in de vergadering

van Provinciale Staten van Utrecht

gehouden op 16 oktober 2006

Naamlijst

van de leden van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 16 oktober 2006

drs. R.P.F. Bijkerk, *vice-voorzitter*
L.C.A.W. Graafhuis, *griffier*

R. van Benthem, Eemnes
dr. R. Bisschop, Veenendaal
drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
J.L.M.M. Damen, Leersum
mevr. drs. M.C. Das, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
M.C. van Dijk, Maarssen
drs. A.J. Ditewig, Bilthoven
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht
M. van de Groep, Bunschoten
H. Hooijer, Amersfoort
E. Jongsma, Kamerik
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
mevr. I. van de Kamp, Amersfoort
mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal
S.J. Klarenbeek, Soesterberg
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
M. van der Kolk, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
A.T.A. Koopmanschap, Utrecht
mevr. J.C. Kramer, Bunschoten
C.J. van Kranenburg, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
M.F. van Leeuwen, Maartensdijk
dr. B. Levering, Montfoort
mr. A.G. van Malenstein, Maarn
mr. drs. G.T.A. Menges, Woerden
drs. A. Najib, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
W. de Niet, Zeist

drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden
mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort
drs. J.H.A. van Oostrum, Houten
drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht
mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht
J.R. Ploeger, Utrecht
drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht
P.C. Pollmann, Doorn
G.M. Putters, Soestdijk
E.M.M. Rateland, Woerden
mevr. A.H. Raven, Utrecht
mr. J.G.M. Reerink, Zeist
mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
J.L.N. Schreurs, Utrecht
P. Seldenrijk, Eemnes
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
S.D. Swane, Maarssen
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
drs. R. Vis, Amersfoort
F.J. Vos, Werkhoven
L. de Vries, Harmelen
drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 16 oktober 2006

Onderwerp	Pagina	Nummer
BESTUUR EN MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 september 2006, dienst/sector CS, nummer PS2006BEM28, tot vaststelling van de 6e wijziging Programmabegroting 2006. Daartoe besloten.....	41	PS2006BEM28
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 september 2006, dienst/sector CS, nummer PS2006BEM35, tot wijziging van de Algemene Subsidieverordening inzake regionale historische centra en het toevoegen van een bijlage en intrekking van de Verordening vernieuwing volkshuisvesting. Daartoe besloten.....	41	PS2006BEM35
INFRASTRUCTUUR, MOBILITEIT EN ECONOMIE		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 september 2006, dienst/sector WVV/VSB, nummer PS2006IME03, tot besteding van de dienstreserve WVV. Daartoe besloten	41	PS2006IME03
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 september 2006, dienst/sector WVV/VPO, nummer PS2006IME04, tot het instellen voorziening ROV-Utrecht. Daartoe besloten	41	PS2006IME04
RUIMTE EN GROEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 september 2006, dienst/sector REG/RLO, nummer PS2006REG16, tot vaststelling van twee provinciale subsidieregelingen in het kader van de overdracht van het 'Programma Beheer' aan de provincies, als onderdeel van het ILG. Daartoe besloten	29	PS2006REG16

Onderwerp	Pagina	Nummer
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 september 2006, dienst/sector REG/RLU, nummer PS2006REG18, tot instemming met het Gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland. Daartoe besloten	15-29	PS2006REG18
Amendement A1, ingediend door de fracties van VVD, CDA, SGP, PvdA en ChristenUnie inzake gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland. Het amendement is aanvaard. Daartoe besloten	18	
Motie M1, ingediend door de fractie van de ChristenUnie inzake jaarlijkse info en financiën AVP. De motie is aanvaard. Daartoe besloten	21-22	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 september 2006, dienst/sector PMB, nummer PS2006REG17, inzake het plan Gebiedsvisie Vechtstreek Daartoe besloten	30-32	PS2006REG17
STATEN (provinciale)		
Ingekomen stukken.....	14-15	
Vragenhalfuurtje	15	
Vaststellen besluitenlijst van 18 september 2006.	15	
In Memoriam de heer A. van Bokkem.	13-14	
WATER EN MILIEU		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 augustus 2006, dienst/sector WEM/MSM, nummer PS2006WEM07, tot vaststelling van het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit. Daartoe besloten	32-41, 42	PS2006WEM07
Motie M2, ingediend door de fracties van PvdA, CDA, GroenLinks en D66 inzake luchtkwaliteit en gezondheid. De motie is aanvaard. Daartoe besloten	39	

Onderwerp	Pagina	Nummer
<p>Initiatiefvoorstel van de VVD-fractie van 28 september 2006, nummer PS2006WEM09, inzake verantwoord verlichten.</p> <p>Daartoe besloten</p>	42-57	PS2006WEM09
<p>Amendement A2, ingediend door de fractie van het CDA inzake besteding duurzaamheidsgelden Stimuleringsfonds. Het amendement is verworpen.</p> <p>Daartoe besloten</p>	46-47	
<p>Amendement A3, ingediend door de fracties van PvdA, GroenLinks en D66, inzake verantwoord verlichten. Het amendement is aanvaard.</p> <p>Daartoe besloten</p>	48-49	
<p>Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 september 2006, dienst/sector WEM/Water, nummer PS2006WEM06, tot wijziging van het Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden inzake uitgangspunten kostentoedeling en bestuursamenstelling.</p> <p>Daartoe besloten</p>	41-42	PS2006WEM06
ZORG, CULTUUR EN WELZIJN		
<p>Initiatiefvoorstel, dienst/sector SGU, nummer PS2006ZCW16, tot het instellen van een beleidsaudit naar de provinciale rol bij de aansturing van het Bureau Jeugdzorg Utrecht en de instellingen in de jeugdzorg.</p> <p>Daartoe besloten</p>	57-58	PS2006ZCW16

Presentielijst

Vergadering 16 oktober 2006

R. van Benthem, Eemnes (vanaf 15.50 uur)
dr. R. Bisschop, Veenendaal
drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
J.L.M.M. Damen, Leersum
mevr. drs. M.C. Das, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
M.C. van Dijk, Maarssen
drs. A.J. Ditewig, Bilthoven
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
drs. J.H. Gaaikema, Mijdrecht
M. van de Groep, Bunschoten
H. Hooijer, Amersfoort
E. Jongsma, Kamerik
mevr. I. van de Kamp, Amersfoort
mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal
S.J. Klarenbeek, Soesterberg
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
M. van der Kolk, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
A.T.A. Koopmanschap, Utrecht
mevr. J.C. Kramer, Bunschoten
C.J. van Kranenburg, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
M.F. van Leeuwen, Maartensdijk
mr. A.G. van Malenstein, Maarn
mr. drs. G.T.A. Menges, Woerden
mevr. H. Nap, Veenendaal
W. de Niet, Zeist
mevr. S.D. Oosterhuis, Leusden
mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort
drs. J.H.A. van Oostrum, Houten (tot 18.02 uur)
drs. J.Ph. Overbeek, Utrecht
mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht
J.R. Ploeger, Utrecht
drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht (tot 18.02 uur)
P.C. Pollmann, Doorn

G.M. Putters, Soestdijk
E.M.M. Rateland, Woerden
mevr. A.H. Raven, Utrecht
mr. J.G.M. Reerink, Zeist
mr. drs. F.Th.M. Rohof, Utrecht
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
J.L.N. Schreurs, Utrecht
P. Seldenrijk, Eemnes
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
S.D. Swane, Maarssen
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
drs. R. Vis, Amersfoort
F.J. Vos, Werkhoven
drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading (tot 18.02 uur)
L. de Vries, Harmelen
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Afwezig:

mr. B. Staal, voorzitter
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
dr. B. Levering, Montfoort
drs. A. Najib, Utrecht
drs. B. Nugteren, Utrecht

Leden van Gedeputeerde Staten

J.G.P. van Bergen, Wijk bij Duurstede
J. Binnekamp, IJsselstein
mr. J.H. Ekkers, Vianen
mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen
drs. J.P.J. Lokker, Soest
dr. G. Mik, Utrecht

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van de Staten van Utrecht.

Ik begin deze vergadering met enkele mededelingen over afwezigheid. Uit het feit dat ik hier zit als uw voorzitter kunt u afleiden dat de commissaris er niet is. Hij is, als ik het wel heb, op handelsmissie in China.

Andere afwezigen zijn de heren Levering, Najib en Nugteren en mevrouw Jonkers.

In Memoriam de heer A. van Bokkem.

De VOORZITTER: Geachte Statenleden, leden van Gedeputeerde Staten en andere aanwezigen, wij beginnen deze vergadering op een bijzondere wijze, namelijk met een in memoriam voor ons collega-Statenlid Adrie van Bokkem.

Enkele weken geleden bereikte ons het droevige bericht van zijn overlijden. Wij wisten dat hij ongeneeslijk ziek was, dus in die zin was het niet een grote verrassing, maar dat neemt niet weg dat het ons allen geraakt en geschokt heeft. Ik weet zeker dat wij allen in de afgelopen weken daaraan ook onze eigen gedachten hebben gewijd. Zeer velen van ons waren ook aanwezig bij het afscheid op 30 september.

Op dit moment heet ik in het bijzonder mevrouw Benschop welkom en Koen, de zoon van Adrie van Bokkem. Met uw goedkeuring, maar daar ga ik ook van uit, zal Koen – nadat Wim Bos namens de Staten het in memoriam heeft uitgesproken – zelf ook in het kort iets zeggen. Op dit moment geef ik graag het woord aan Wim Bos om als fractiegenoot van Adrie van Bokkem namens de Staten een in memoriam uit te spreken.

De heer BOS (PvdA): Adrie zal hier niet meer zijn, 's ochtends de krant lezend als het volgens hem te saai was. Dan weer druk in gesprek en scherp luisterend naar wat hier plaatsvond. Het Statenwerk viel hem in de aanvang niet mee. Hij vond dat er te veel geneuzeld werd. 'Daar ben je toch in vijf minuten mee klaar', zei hij dan wat gespeeld geërgerd, om vervolgens uit de losse pols met voorstellen te komen hoe het allemaal anders zou kunnen.

Adrie was geen volger, maar hij liep voorop. Dat is geen waardeoordeel, want in deze organen heb je volgers nodig, maar ook koplopers. En Adrie was

een koploper. Maar wel een met verstand; geen doodloper. Toen ik met hem het initiatiefvoorstel over nevenfuncties ontwikkelde, was hij het die een scherp oog had voor draagvlak en resultaat. Als ik soms wat harder wilde, remde hij. Niet om te willen remmen, maar om draagvlak te houden en resultaat te boeken. Later kwam hij daar dan soms op terug met een 'misschien hadden we daar en daar toch wat steviger moeten inzetten'.

In de laatste week van zijn leven, in een telefonisch gesprek toen wij afscheid van elkaar namen, merkte hij nog op dat hij zich als Statenlid met veel zaken niet heeft beziggehouden en dat dit ook zijn keuze was. 'Maar', zei hij, in meervoud sprekend: 'als wij dan kozen om van een bepaald onderwerp iets te maken, dan gingen wij tot het gaatje'. Zijn vakbondsachtergrond kwam daarbij goed van pas. Ik proefde dat al in de eerste weken nadat wij in 2003 waren gekozen. Vakbondsmensen zijn op resultaat uit en ze hebben een scherp oog voor wat belangrijk én haalbaar is. Een soort realisme dat het mogelijk maakt om scherp van mening te kunnen verschillen, maar dat nooit leidt tot persoonlijke tegenstellingen. Je moet immers morgen met je tegenstander weer door diezelfde deur. Een houding die met zich meebrengt dat je over bijzaken snel tot compromissen komt, maar dat je over hoofdzaken inderdaad 'tot het gaatje gaat'. Dat was het dat hem in die eerste tijd in de Staten ergerde: zaken die hij als bijzaken kwalificeerde, werden er verheven tot hoofdzaken. Daar kon hij absoluut niet tegen. Dat hij later zijn draai beter vond, had ook zeker te maken met de initiatieven die hij nam. Ik noem er twee. Hij wilde de werkgelegenheid in de vrijetijdsindustrie in de provincie een impuls geven en hij organiseerde een bijeenkomst in de refter van het Centraal Museum met vertegenwoordigers van de vrijetijdsindustrie. Sommigen van hen kwamen voor het eerst van hun leven in een museum. Hij noemde het 'de gastvrijheidlunch'. Kamerleden van onze partij haalde hij naar Utrecht waar ze bedrijven bezochten die presteren in de 'life sciences': biotechnologie gericht op medische toepassingen. Het doel was na te gaan of deze tak kansrijk zou kunnen worden in de regio Utrecht. Dat traject heette de 'kennistoer'.

Ik noemde al onze gezamenlijke activiteit op het gebied van de nevenfuncties, maar daarnaast ook

zijn rol bij de oprichting van een stichting die jonge bouwvakkers schoolt tot restauratietimmerman en –metselaar. Hij was vernieuwend bezig, maar hij liet de controlerende taak niet uit zijn handen vallen. Hij was onze financiële specialist die zitting had in de commissie van de rekening. Dat deed hij zoals in onze fractie: op een wat losse manier, op hoofdzaken, de rest was niet van belang. Adrie was ontwapenend. In onze fractie is het meerdere malen gebeurd dat debatten door hem werden beslecht. Niet alleen met een doorwrocht inhoudelijk betoog – dat ook – maar ook door een kwinkslag. Humor stond bij hem altijd op de eerste plaats. Dat was volgens hem ook een verweer tegen wat hij ‘overdreven aandacht’ vond ‘voor onbelangrijke problemen’. Maar ook buiten onze fractie was zijn humor bekend. Wie herinnert zich niet het debatje in de commissie Bestuur en Middelen over het wel of niet handhaven van een skybox bij FC Utrecht? Nog tijdens de vergadering bleken de beide PvdA-vertegenwoordigers het diametraal niet met elkaar eens te zijn. Adrie als voetballiefhebber was er sterk voor, maar zijn PvdA-collega was sterk tegen. Adrie nam het woord en zei: “Mijnheer de voorzitter, de PvdA-fractie is hopeloos verdeeld.” Daarmee had hij alle lachers op zijn hand, maar in de commissie werden we in elk geval die avond niet verder aan de tand gevoeld over het hebben van geen standpunt. Adrie was een mens die groeide in een omgeving met mensen, hij kon niet zonder. Dat bleek ook op die droevige zaterdag: vertegenwoordigers van verschillende vriendengroepen uit verschillende fasen van zijn leven, getuigden daarvan. En zo was het ook in onze fractie. Hij was zeer aanwezig en wij missen hem. Dat zal ook het geval zijn bij de andere fracties in dit huis. Hij kon niet alleen op genegenheid rekenen, maar naar hem werd geluisterd, ook omdat men wist dat hij invloed had. Beste Mariëtte en Koen: Adrie was een bijzondere man. Wij gedenken hem vandaag. Wij denken vooral aan zijn ontwapenende humor, zijn ‘gaan tot het gaatje’ als hij dat nodig vond, en aan zijn levendige aanwezigheid. Mag dat jullie tot steun zijn.

De VOORZITTER: Dankjewel, collega Bos. Ik geeft nu Koen van Bokkem gelegenheid om tot ons, Staten van Utrecht, iets te zeggen.

De heer KOEN VAN BOKKEM: Ik vond het heel leuk om hier te zijn en om te zien waar mijn vader gewerkt had. Ik vind het heel lief dat ik dit ook mocht zeggen. Ik dank jullie wel.

De VOORZITTER: Dankjewel, Koen, voor deze mooie en goed gekozen woorden. Ik stel voor dat wij nu als Staten en aanwezigen, Adrie van Bokkem, staande enige ogenblikken gedenken.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor ongeveer vijf minuten.

Schorsing van 14.13 uur tot 14.18 uur

De VOORZITTER: De vergadering is heropend. Onze vergadering zal voor een deel worden bijgewoond door een groep deelnemers aan het project ‘Kijk op de wereld’ van het ROC Midden-Nederland. Dat is een vorm van volwasseneneducatie. Zodra ze hier aanwezig zijn, zal ik ze alsnog welkom heten.

Ingekomen stukken.

1. Brief van de gemeente Leusden d.d. 26 september 2006 betreffende afschrift reactie op brief toewijzing nieuwe woningen in kleine kernen van de gemeente Abcoude.
2. Brief van Raadsfractie GroenLinks Zeist d.d. 29 september 2006 betreffende hernieuwd verzoek tot reactie op PAL-pleidooi.
3. Brief van Provinciale Staten van Gelderland d.d. 20 september 2006; betreffende motie “SPECIFIEK PARDON”
4. Brief van de provincie Overijssel d.d. 22 september 2006 betreffende aanbieding Overijsselse visie op het middenbestuur.
5. Brief van A.A. van Kerkhoff d.d. 25 september 2006; betreffende verlenen van diensten in het openbaar vervoer.
6. Brief van het initiatief “Van het Gemene Leven” d.d. 14 september 2006; betreffende joykilling in Nederland.
7. Brief van de provincie Zeeland d.d. 2 oktober 2006; betreffende motie opheffing regeling Milieukwaliteit Elektriciteits Productie.
8. Kopiebrief van Natuurmonumenten van 2 oktober 2006 aan de provincie Noord-Holland

betreffende ontwikkelingen rond het vliegveld Hilversum.

De VOORZITTER: Er is verzocht het ingekomen stuk nummer 3 inzake 'Specifiek pardon' door te verwijzen naar de eerstvolgende vergadering van de commissie Bestuur en Middelen (BEM). Dat is inmiddels gebeurd. Ingekomen stuk nummer 8 is niet helemaal compleet. De complete versie zal alsnog worden verspreid. Mocht dat aanleiding geven tot nadere afhandeling van voorstellen dan hoor ik dat gaarne.

Vragenhalfuurtje.

De VOORZITTER: Dit heeft niet geleid tot het indienen van mondeling vragen.

Vaststellen van de besluitenlijst van 18 september 2006 (gewijzigd exemplaar).

De VOORZITTER: Ik heb geconstateerd dat de besluitenlijst door de Staten akkoord is bevonden.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de gewijzigde besluitenlijst van 18 september 2006 vast.

PS2006REG18

Gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland.

De heer SELDENRIJK (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons ligt het gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland (AVP) waarin de onderbouwing wordt aangegeven van het provinciale bod voor de periode 2007 – 2013. Op basis van dit document zal de vraag gericht worden op de gebiedscommissies binnen de AVP's om met een tegenbod te komen binnen de gebiedsopgave. Dit moet leiden tot een gebiedsprogramma voor de periode 2007 – 2013 en tot een uitvoeringsprogramma voor de periode 2007 – 2008.

Wat het CDA betreft, spreken we niet meer over een Agenda Vitaal Platteland, maar over een Agenda Vitaal Landelijk Gebied, omdat bij het woord 'platteland' vaak wordt gedacht dat er alleen wordt gesproken over agrariërs en hun bedrijven, maar niet zo snel aan bijvoorbeeld natuur, cultuurhistorie en nationaal landschap. Daar de voorlig-

gende, ingrijpende decentralisatieoperatie tussen de provincie en het Rijk meer aandacht verdient, is het dan ook nodig een bredere, aansprekende naam te gebruiken die meer inwoners van onze provincie iets zegt.

Uit het document dat aan de orde is, blijkt dat de ambities en de beschikbare middelen nog niet in evenwicht zijn. Dit vraagt om heldere keuzes en een duidelijke prioritering binnen de gestelde doelen en binnen de AVP-gebieden. Daarom ook vindt het CDA dat binnen de gestelde doelen en de voorgenomen projecten het duidelijk inzichtelijk moet zijn wat de financiële bijdrage is van Rijk, provincie, Europese Unie en regionale co-financiers zoals gemeenten en waterschap. Dat dient een helder en transparant overzicht te zijn van de geldstromen binnen de AVP en de gebieden waarover tijdig met de Staten gecommuniceerd dient te worden, opdat de Staten bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling hierop kunnen inspelen. Daarom vragen wij het college van GS om elk jaar vóór de voorjaarsnota met een goed onderbouwd overzicht van de stand van zaken bij de Staten te komen. Het CDA vindt daarbij dat plannen waarvan straks blijkt dat de financiën ervan nog niet voldoende geregeld zijn, geen schadewerking binnen de gebieden mogen geven, waarbij dan bestaande, provinciaal vastgestelde plannen voorrang hebben, zoals het streek-, reconstructie-, waterhuishouding- en milieubeleidsplan.

Verder vinden wij niets terug in dit voorstel over de landschapsfondsen. Wij rekenen erop dat de uitwerking van die motie op korte termijn aan ons wordt voorgelegd. Wel zijn de vragen over het budget voor de landbouwstructuurverbetering voor dit moment voldoende beantwoord. Wij gaan er uiteraard van uit dat als de geformuleerde strategie niet lukt, wij dit op korte termijn zullen weten. Daarbij moet dit verwerkt worden in dit document. Daarnaast vragen wij GS bij de vorming van de gebiedscoalities de systematiek te volgen die is gebruikt bij de reconstructie Gelderse Vallei – Utrecht-Oost. Dit om draagvlak te creëren binnen de gestelde gebieden en om een integrale aanpak te waarborgen. Een en ander om een voorspoedige uitvoering te verkrijgen.

Ten slotte kunnen wij, met inachtneming van de eerdergenoemde bedenkingen, instemmen met dit AVP-document. Het CDA stemt in

met het onttrekken van € 23.500.000 voor het uitvoeringsprogramma 2007 – 2008. Wij spreken uit dat wij de intentie hebben het huidige investeringsniveau in het landelijk gebied voor onze provincie te continueren tot 2013. Met dit besluit wordt een goede koers ingezet. Voor ons zal het er straks wel om gaan of datgene wat concreet wordt voorgesteld ook concreet gerealiseerd zal worden binnen de provincie. De uiteindelijke besluitvorming is dan voor de betrokkenen en voor ons als CDA het belangrijkste.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik heet de leerlingengroep welkom van het Kijk-op-de-wereld-project van ROC Midden-Nederland. Het woord is aan de heer Schreurs.

De heer SCHREURS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In de film 'Monty Python and the Holy Grail' komen koning Arthur en Sir Galahad op een bepaald moment in een bos waar ze een opdracht krijgen. Ze moeten de grootste en machtigste boom van het bos omhakken met een haring. Het gevoel dat koning Arthur op dat moment gehad moet hebben, becroop ons ook toen de financiële cijfers van het ILG bekend werden. We hebben ambities voor € 867.000.000, waarvan op dit moment slechts € 245.000.000 gedekt is. Met wat goede wil is het budget weliswaar op te krikken tot € 532.000.000, maar dat is nog maar 60% van wat we eigenlijk met z'n allen zouden willen in het landelijk gebied. In tegenstelling tot koning Arthur rennen we niet weg, maar we pakken deze lastige taak op. De provincies staan onder druk. De roep om een randstadprovincie klinkt steeds luider uit diverse hoeken, evenals de roep iets te doen aan de bestuurlijke drukte en de roep om het aantal bestuurslagen tussen Rijk en gemeenten te verminderen. Eerlijkheidshalve moet ik erbij vermelden dat dit geluid ook vanuit mijn eigen partij klinkt. Iemand die heel cynisch denkt, zou achter deze decentralisatie kwade bedoelingen kunnen vermoeden. Zo van: we geven de provincies er een belangrijke taak bij, maar dan wel een met veel te weinig geld. Als de provincies dan de doelstellingen niet halen, hebben we (als Rijk) een excuus om ze op te heffen.

Zó cynisch is de fractie van de PvdA echter niet. Waar bedreigingen zijn, liggen immers ook kansen. Agenda Vitaal Platteland biedt immers ook mogelijkheden voor de provincie om een meerwaarde als

bestuurslaag aan te tonen om zo haar bestaansrecht te bevestigen. De provincie moet laten zien dat zij de ideale overheid is om op te treden als regisseuse in het landelijk gebied.

Vorig jaar kwam de Tweede Kamerfractie van de PvdA met de notitie 'Mensen werken in het landelijk gebied'. Volgens ons is dit nu precies datgene wat nodig is om de uitvoering van Agenda Vitaal Platteland tot een succes te maken. De mensen in het landelijk gebied moeten het doen en de mensen die het moeten doen, moeten het idee hebben dat ze serieus worden genomen. Een succesrijke uitvoering staat of valt immers bij commitment van de partners in de gebieden. In de lange mars van de AVP is het gebiedsonderhandelingsdocument, dat nu op tafel ligt, een grote sprong voorwaarts. De gekozen bottom-upbenadering is volgens ons de goede methode om draagvlak van onderop te creëren. Het is dan ook erg goed om te lezen dat er op de werkconferentie van 20 september veel waardering en enthousiasme was bij de gebiedspartners over de aanpak van de provincie.

Het onderhandelingsdocument is op sommige punten nog weinig concreet. Wij nemen echter aan dat dit verhaal pas echt concreet wordt nadat de onderhandelingen met de gebiedspartners zijn afgerond. Als we vandaag al een dichtgetimmerd onderhandelingsdocument zouden bespreken en dat zouden voorleggen aan de gebiedspartners, zou dat nu juist de verkeerde top-downbenadering zijn. Bovendien ligt de nadruk bij de AVP op de uitvoering. Omdat dit zo is, spreekt het vanzelf dat in de afgelopen jaren vastgestelde beleidskaders, zoals streek- en reconstructieplan, het strategisch mobiliteitsplan Utrecht (SMPU) – ze zijn al genoemd – nog altijd leidend zijn bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Daarom ontsteunen wij het amendement dat de VVD straks zal indienen. Wat de uitvoering betreft, juicht de PvdA de instelling van de vijf AVP-gebieden en van de stuurgroepen eveneens toe. De stuurgroepen coördineren de uitvoering die door de bestaande gebiedscommissies en landinrichtingscommissies wordt gedaan. Uit de stukken wordt echter nog niet geheel duidelijk wat de samenstelling van deze stuurgroepen zal zijn en welke instrumenten de stuurgroepen krijgen om deze coördinerende taak goed uit te voeren. In de commissie hebben wij, en ook andere partijen, reeds gepleit voor het reconstructiemodel:

een stevige commissie met daaronder een program-
mabureau dat dicht bij de uitvoerders staat; niet
hier op het provinciehuis maar 'met de poten in
de modder' of 'bij de boer aan de keukentafel'. De
gedeputeerde ging in de commissie mee met deze
suggestie en daar zijn wij erg blij om.

Bij de uitvoering liggen nog enkele aandachtspun-
ten. Zoals reeds is gezegd, is het belang van de AVP
groot. Ik neem aan dat iedereen in dit huis wil dat
de AVP een succes wordt. Niet in de eerste plaats
voor onszelf maar natuurlijk vooral voor het lande-
lijk gebied. Daarin zijn al sinds jaren grote verande-
ringen gaande. Die veranderingen zullen voorlopig
niet minder worden. Integendeel. Omdat er echter
een grote discrepantie zit tussen de ambities en de
financiële middelen, is het van het allergrootste
belang dat er niets mis gaat bij de uitvoering. Als
bij de 'midterm review' blijkt dat een groot deel van
het geld niet is weggezet, of dat een groot deel van
de ambities nog niet is waargemaakt, dan hebben
wij als provincie een probleem. Daarom vindt de
fractie van de PvdA het van het allergrootste belang
dat de Staten vanaf het begin al een vinger aan de
pols houden. De ChristenUnie zal straks met een
motie komen die onze steun krijgt. Wij zien dat
echter ook als een eerste stap in het proces van
monitoring. In de komende twee maanden zullen
wij, op weg naar de definitieve vaststelling van de
AVP, nog verder nadenken over hoe wij als Staten
in elk geval de eerste jaren zo dicht als nodig op het
proces kunnen zitten. Indien nodig kunnen wij dan
tijdig ingrijpen als het fout dreigt te gaan. De motie
van de ChristenUnie is daarbij een eerste goede
aanzet.

De fractie van de PvdA kan dus instemmen met
het voorgestelde besluit. Wij zien het als een goede
stap om tot een goede Agenda Vitaal Platteland te
komen en tot een goede uitvoering daarvan.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter!
Het is vandaag een bijzondere dag. Enige redenen
liggen daaraan ten grondslag. Wat dit agendapunt
betreft, zal ik er twee noemen. De eerste reden is
dat wij vandaag als provincie lef tonen. Ons motto
is immers altijd geweest dat de provincie niet alleen
lef moet hebben maar dat zij ook lef moet tonen
met de uitvoering van dit document: de toekomst
van ons landelijk gebied. Tonen wij die lef? Ik heb

wel eens begrepen dat gedeputeerde Kamp heeft
gezegd 'niet lullen. maar poetsen' en ik geloof dat
we hier nu duidelijk aan toe zijn. We moeten ook
beseffen dat het landelijk gebied in de komende
jaren wel eens mede van belang kan zijn voor
het bestaansrecht van ons provinciaal bestuur.
Terecht halen wij heel veel belangrijke taken van
het Rijk naar onze provincie. Dat is de eerste
reden waarom wij dit voorstel vandaag behandelen
en waarom ik mag zeggen dat dit een belangrijk
agendapunt is.

De tweede reden is van een iets andere aard. We
leggen immers vandaag grotendeels vast wat onze
ambities en doelstellingen zijn voor het landelijk
gebied voor de periode 2007 – 2013. Het is u,
voorzitter, immers bekend dat ik op 11 december
afscheid neem van de Staten en dan is het toch
wel aardig dat ik op deze wijze met de andere
Statenleden hierover vandaag kan discussiëren.
Ik ben dus dankbaar voor de gelegenheid die mij
is geboden om namens de fractie van de VVD
hierover een bijdrage te mogen leveren, opdat
ik na 2007 met een gerust hart – maar dat is
terzijde – kan zeggen dat voor het landelijk gebied
in deze periode een goede regeling is getroffen.
Bij dit soort projecten is het voor de VVD altijd
van belang geweest of ze haalbaar en betaalbaar
zijn. Een ander vast stramien dat de VVD in
dit verband altijd naar voren brengt, is dat eerst
vastgesteld beleid uitgevoerd moet worden en dat
daarna pas aan de uitvoering van allerlei ambities
gewerkt kan worden.

Voorts dienen ambities afgestemd te zijn op de
middelen die ervoor beschikbaar zijn. Overigens
behoeft de realisering van zo'n Agenda Vitaal
Platteland niet alleen afhankelijk te zijn van
financiële middelen, zoals ik in de commissie naar
voren heb gebracht. De VVD heeft dan ook duide-
lijk gesteld dat we via allerlei middelen gebruik
moeten maken van beleid dat de ruimtelijke
ordering flankeert. Wij zien hier in ons midden
een grote gereedschapskist staan en daarin zitten
de hulpmiddelen waarmee wij onze AVP gaan
verwezenlijken.

Ruimte van het Rijk krijgen, is voor ons van groot
belang. Het Rijk legt ons een aantal verplichtingen
op. Daarbij hebben wij altijd gesteld dat ons dan
ook de vrijheid moet worden gegeven binnen

het vastgestelde beleid zelf te bepalen en uit te voeren hoe dat financieel verantwoord kan. Als daarvoor wat bijsturing nodig is, dan moet het Rijk daar niet bovenop gaan zitten.

De VVD is sterk voor evaluering, en voor het monitoren en afstemmen van de middelen. Wij zullen dan ook van harte de motie ondersteunen die de ChristenUnie straks zal indienen. Ook ben ik benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde op de vragen van het CDA over de keiharde toezegging van € 5.300.000 voor de landbouwstructuurverbeterende maatregelen. We hebben toen in de commissie gesteld dat als het antwoord op die vragen niet voldoende is, wij dan alsnog voornemens zullen zijn daarvoor een motie in te dienen. Vooralsnog ziet het er niet naar uit dat dit nodig zal zijn. De toelichting die wij van de gedeputeerde op een witje hebben gekregen, is voor ons totnogtoe afdoende. Desalniettemin wil ik volstrekte duidelijkheid horen van de gedeputeerde over dit onderdeel.

Als wij dan denken dat wij alles goed hebben gelezen, ontdekken wij alsnog een addertje onder het gras. Daarom hoor ik graag van de gedeputeerde of de dekking voor de opknapkosten voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie wel voldoende is. Volgens deskundigen in onze fractie zou er ergens in die dekking nog een gat zitten. Daarvoor vraag ik alsnog extra aandacht van de gedeputeerde, omdat wij willen voorkomen dat er in de komende jaren onduidelijkheid ontstaat over wat er in een bepaald gebied zal gaan gebeuren en of daar dan wel voldoende dekking voor is. Om te voorkomen dat er een soort vergrijzing ontstaat, alsmede een soort beleidsuitvoeringstilstand in die gebieden, vinden wij dat wij via het indienen van een amendement inzake een planologische schaduwwerking een heleboel onduidelijkheden en onzekerheden in een gebied kunnen voorkomen. Dan wordt evenmin het draagvlak van allerlei, hierbij betrokken partijen op het spel gezet. In de betrokken gebieden weet men voorts waar men aan toe is. Daardoor ontstaat ook geen stilstand en vergrijzing in een bepaald gebied.

De VVD dient hiervoor een amendement in dat gesteund is door CDA, SGP, PvdA en ChristenUnie.

Amendement A1 (VVD, CDA, SGP, PvdA, ChristenUnie): gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 16 oktober 2006, besprekend het gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland;

overwegende:

- *dat dit document richtinggevend is voor de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland en het de onderbouwing vormt van het provinciale bod voor het landelijk gebied van de provincie Utrecht voor de periode 2007 – 2013;*
- *dat in dit gebiedsonderhandelingsdocument een groot aantal verplichtingen wordt aangegaan, zowel financieel als uitvoeringsgericht;*
- *dat er (nog) geen evenwichtige opbouw is aangaande de beschikbare financiële middelen, afgestemd op de voorgenomen projecten;*
- *dat het wel vreemd is dat ambities en middelen in deze fase niet met elkaar stroken;*
- *dat er dient te worden voorkomen dat er onduidelijkheden en onzekerheden ontstaan in de gebieden waar bepaalde projecten worden uitgevoerd in het kader van de Agenda Vitaal Platteland, die vanwege het (nog) niet beschikbaar zijn van financiële middelen (nog) niet kunnen worden uitgevoerd;*
- *dat er hierdoor een planologische schaduwwerking ontstaat en er dientengevolge geen enkele (economische en duurzame) ontwikkelingen meer plaatsvinden;*

besluiten:

aan de besluiten behorende bij dit agendapunt nummer 2006REG002854i toe te voegen:

- *dat er op geen enkele wijze een planologische schaduwwerking mag ontstaan in deze gebieden tengevolge van een mogelijke uitwerking in het onderhandelingsdocument;*
- *dat dienaangaande de door de Staten vastgestelde beleidsplannen zoals Streekplan, Reconstructieplan, Waterhuishoudingsplan en Milieubeleidsplan bepalend zijn voor ontwikkelingen in de betreffende gebieden.*

Tot slot sluit ik aan bij wat door het CDA en de PvdA is genoemd, met name ook ten aanzien van

de uitvoering. In het afgelopen halfjaar hebben wij ervan kennis genomen hoe de uitvoering bij de reconstructie plaatsvindt. Dat verdient lof. Wij hopen dat op dezelfde wijze deze projecten, die in de komende jaren worden uitgevoerd, ter hand genomen zullen worden. Dan kunnen wij met een gerust hart deze AVP met al zijn mitsen en maren omarmen. Dan tonen wij lef.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Dank u wel. Uw vraag die gericht was aan de gedeputeerde van financiën zal ook door de heer Lokker worden beantwoord, zoals ik daarnet heb begrepen, in het kader van het integraal bestuur.

Het woord is aan de heer Koopmanschap.

De heer KOOPMANSCHAP (GroenLinks):
Mijnheer de Voorzitter! Op 1 januari 2007 krijgen wij de verantwoordelijkheid voor een uitvoeringsprogramma waaraan de komende zeven jaar waarschijnlijk minimaal € 180.000.000 zal worden besteed binnen de provincie Utrecht. De geformuleerde ambities zijn nog veel hoger. Het gaat over een periode van zeven jaar, dus dat is langer dan de duur van een Statenperiode. Het definitieve bedrag zal door de nieuwe Staten worden vastgesteld. De provincie Utrecht krijgt de regie en zij wordt verantwoordelijk voor de programmering van de middelen. Wij zijn akkoord met de voorlopige bestuursovereenkomst met het Rijk die hier voorligt.

GroenLinks vindt het een goede zaak dat deze verantwoordelijkheid bij het middenbestuur zal komen. Ook de uitwerking ervan, die wordt gegeven vanuit de AVP-gebieden, spreekt ons erg aan. Op deze manier wordt namelijk de garantie ingebouwd dat de programma's per deelgebied reële projecten bevatten. In de voorbereidende besprekingen over dit stuk hebben we het gehad over de kaderstellende en controlerende taak van de Staten en over de informatievoorziening aan de Staten. Zowel van ambtelijke zijde als van de kant van de gedeputeerde hebben wij hierover de nodige informatie gekregen. Van de gedeputeerde hoorden wij dat de Staten kaderstellend zijn opgetreden bij onder andere de vaststelling van het streekplan, het

waterhuishoudingsplan en het milieubeleidsplan. Ambtelijk hebben wij gehoord dat informatie over de AVP op projectniveau niet goed mogelijk is. Het gaat immers over te veel projecten. De gedeputeerde bevestigde dat en hij voegde daar desgevraagd nog aan toe dat wij geen al te simpele informatie moesten vragen.

Bij de controlerende taak ligt er in eerste instantie een taak bij het Rijk. Het Rijk stelt, afhankelijk van de rapportage, na zeven jaar de definitieve rijksbijdrage vast. Tijdens de komende jaren is het van belang dat er vooral projecten worden gerealiseerd. Mocht er een project niet doorgaan dan zal overgeschakeld moeten worden naar een ander project, eventueel binnen een ander AVP-gebied en eventueel binnen een ander hoofdthema. Bij een programma dat op deze manier wordt vormgegeven, past een transparante manier van werken. Niet alleen voor de Staten maar ook voor de vergelijking van de besteding van het geld binnen de diverse AVP-gebieden. Bij een programma met deze omvang, het grote belang van het realiseren van projecten – anders krijgen wij immers ons geld niet –, het vastgesteld totaalbedrag en de mogelijkheid te schuiven zowel tussen gebieden als tussen de hoofdthema's, past nogmaals een hoge mate van transparantie.

De kwaliteit van de stukken die voor ons liggen, lijkt ons erg hoog. Dat bleek ook uit de uitkomst van het onderzoek dat bij alle provincies is gehouden. Utrecht scoorde daarbij hoog.

Voor de vorige commissievergadering kregen wij een brief van het college van de stad Utrecht over het realiseren van groen in Rijnenburg. Dat zou met het hier voorgestelde programma niet goed gerealiseerd kunnen worden.

De ochtend voor de commissievergadering was er een overleg tussen het college van de stad Utrecht en de gedeputeerde. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of deze ons kan laten weten of er meer is toegezegd. In die zin zijn wij het eens met de VVD die heeft gesteld dat oude toezeggingen eerst moeten worden nagekomen.

Kwaliteit zonder transparantie – en dat zien wij hier in dit stuk – kan leiden tot een ambtelijk verdeelsysteem of tot het onderling bestuurlijk vaststellen en opnieuw vaststellen van prioriteiten. Volgens GroenLinks leidt zelfs de hoogste kwali-

teit, maar zonder transparantie, uiteindelijk tot wantrouwen, hakken in het zand en stagnatie. Voor wat die transparantie betreft, is het zowel jegens de Staten als tussen de gebieden onderling noodzakelijk nog even door te werken aan de Agenda Vitaal Platteland. Dat kan al werkendeweg. Het contract met het Rijk kan getekend worden. De contracten met de deelgebieden zijn hoopvol, alleen de regierol bij de provincie en de rol van de Staten behoeven nog wat verdere invulling. De manier waarop is ons nog niet volledig duidelijk. Onderdelen daarvan zijn echter wel het voldoende SMART formuleren van die regierol ten opzichte van de deelgebieden, een heldere rol van de Staten, het helder benoemen van risico's over de hele periode en een heldere procedure voor de geplande projecten die niet doorgaan en waarvan het geld vervolgens wordt ingezet voor andere projecten. In die zin zijn wij het eens met de voorstellen die door de PvdA daarover zijn gedaan. Bij een uitvoeringsprogramma van deze omvang past een duidelijke formulering van de regierol: inzake taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, risico's. Wij vragen de gedeputeerde dit de komende periode al werkendeweg verder uit te werken en over die uitwerking verslag te doen in de commissie.

De heer R.E. DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Met de Agenda Vitaal Platteland krijgt de provincie er een nieuwe, belangrijke taak bij. Gelukkig. De provincie is toch een relevante bestuurslaag, wij zijn gered. Er wordt echter nauwlettend en kritisch over onze schouder meegekeken bij het invoeren van de WILG en de AVP. De gedeputeerde zei immers ook dat er wel andere geleidingen in deze samenleving zijn die de provincie gaarne zouden zien struikelen over dit dossier. Dat willen wij natuurlijk niet z'n allen voorkomen. Wat is relevant voor D66 in dit dossier? D66 kan met het hele verhaal wel instemmen, maar er zijn slechts vijf punten die wij willen accentueren. Het uitgangspunt is dat wij de WILG en de AVP doen voor de inwoners en de toekomst van het platteland. Het platteland is aan verandering onderhevig, dat is een niet te negeren feit. Nut en noodzaak van die verandering staan buiten kijf. Dat wordt dus gesteund via dit nieuwe programma. Voor ons is het totale plaatje van belang. Het is niet alleen het landbouwverhaal en het agrarische

verhaal, het gaat immers om natuur, recreatie rond de stad, cultuurhistorie, wateropgaven enzovoort.

Het tweede punt voor ons is de overdracht van de verantwoordelijkheden van de rijksoverheid naar de provincie. Dat vergt een voldoende en optimale ambtelijke capaciteit en ondersteuning. De visitatiecommissie De Graaf heeft inzicht gegeven in de stand van zaken rond de invoering van de WILG in de provincie Utrecht. Bij herhaling hebben wij gevraagd hoe dat in onze provincie was in aanloop naar het koersdocument. Ik denk dat wij er nu klaar voor zijn, maar toch vraag ik het college gedurende de periode 2007 – 2013 ons inzicht te blijven verschaffen of wij bij de uitvoering van de AVP over voldoende capaciteit van het ambtelijk apparaat kunnen beschikken. Wellicht kan ik daarbij aansluiten bij de motie van de ChristenUnie die straks nog ingebracht zal worden en waarbij het vooral gaat over de monitoring van de geldstromen. Misschien zou dat daarin meegenomen kunnen worden om ook te laten zien hoe wij het op ambtelijk niveau kunnen trekken.

Het derde punt dat ik onder de aandacht breng, is de ontschotting. Ontschotting mag wat ons betreft niet ten koste gaan van bestaand beleid. Het moet duidelijk zijn waar de geldstromen heengaan, waar ze vandaan komen en wie daarbij betrokken zijn. Dus het gaat om het verhaal wat wij als provincie doen, wat er van het Rijk komt en wat derden doen. Daarin moeten wij als PS voldoende inzicht kunnen krijgen.

Het vierde punt gaat over het schuiven tussen projecten. In de commissievergadering hebben wij daar ook over gesproken. Het was een beetje onduidelijk op welk moment de gedeputeerde weer naar de commissie dan wel naar PS terug moet komen om over majeure veranderingen te spreken met de Staten en om te horen hoe daarmee omgegaan zou moeten worden. Voor D66 is het zeer belangrijk dat wij afspraken maken over wanneer en bij welke aanpassingen GS bij PS komen om die te consulteren over deze verschuivingen. Het gaat feitelijk dus om de rol van de Staten tijdens de looptijd van de AVP.

Het vijfde punt waarover ik in de commissie heb gesproken, betreft het rapport van de Algemene

Rekenkamer over de EHS. Het gaat dan meer over de meetbaarheid van de doelen die in de EHS staan, maar het gaat er natuurlijk ook over hoe wij straks in 2013 afgerekend kunnen worden door de rijksoverheid over wat wij wilden bereiken binnen die AVP. In het rapport van de Algemene Rekenkamer worden enige belangwekkende opmerkingen gemaakt over het gegeven dat het nu toch nog voor een deel lastig is om die doelen echt te kunnen meten. Ik vraag dan toch extra aandacht voor het moment waarop wij met de AVP aan de slag gaan met de regionale en lokale overheden.

Ik heb van de gedeputeerde begrepen dat hij dit rapport zal meenemen naar de behandeling van de natuurvisie in de Staten, begin 2007. Dat neem ik dus graag van hem over.

Dan ga ik nog even in op het amendement van de VVD. Ik bedank die fractie hartelijk voor de collegialiteit die wij hebben ontmoet door ons daarvan in kennis te stellen. Wij zullen straks nog bekijken of wij dat amendement al dan niet kunnen steunen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben ongeveer tachtig pagina's moeten doornemen over dingen die met elkaar in tegenspraak leken en die dat na een zeer precieze bestudering dan toch nog niet helemaal bleken te zijn. Kortom, een complex verhaal. Een dergelijke decentralisatieopdracht is voorwaar geen sinecure, niet voor het Rijk, niet voor de provincie en niet voor onze partners in de betrokken gebieden.

Het biedt de provincie wel de kans om geïntegreerd gebiedsgericht te werken. Het zal echter niet meevallen om in de toekomst alle spelers hetzelfde spel te laten spelen, laat staan dezelfde doelen te laten zoeken.

Een agenda met een langetijdshorizon vergt een stevige monitoring, ook door de Staten. Niet alleen vanwege de te bereiken doelen, maar ook vanwege de enorme hoeveelheden geld die ermee gemoeid zijn. Uit de voorgelegde stukken blijkt dat er een regelmatige, jaarlijkse voortgangsreportage aan het Rijk moet zijn en ook een 'midterm review' in 2009; waarom is hiervoor geen Nederlandse term beschikbaar? De fractie van de ChristenUnie hecht eraan ook regelmatig op de hoogte gesteld te worden van de ontwikkelingen in deze Staten, zodat er zonedig bijgestuurd kan worden. De

voorgelegde stukken voorzien daar niet expliciet in. Daarom zal ik straks een motie indienen ertoe strekkend dat het college jaarlijks, gekoppeld aan de begrotingscyclus, inzicht geeft in de stand van zaken. De Staten zijn dan exclusief in de gelegenheid goed en actueel gedocumenteerd bij te stellen en op onderdelen wellicht te herprioriteren.

Dan noem ik de door de provincie in te zetten hoeveelheden geld, want er is niet genoeg geld om alle provinciale ambities te realiseren. Voor de fractie van de ChristenUnie mag er best een hoger bedrag worden genoemd in het besluit dan de genoemde € 180.000.000 die worden genoemd in het overdrachtsdocument aan de nieuwe Staten. Als wij kijken naar de investeringen in het landelijk gebied over de periode 2005 – 2006 dan hebben wij het over een gemiddelde van € 32.000.000 per jaar. Dat is voor een periode van zeven jaar dus € 224.000.000, uiteraard alleen voor provinciale doelen. Wij zijn benieuwd naar de mening van het college en van de andere fracties over een mogelijke wijziging van dat bedrag.

Ten slotte nog enige woorden over ons Landschapsfonds. Dat zou een uitstekend instrument kunnen zijn om de AVP in de gebieden vorm te geven. Een instrument dat ook technisch voorziet in mogelijkheden van bijdragen uit de gebieden zelf, ook van anderen dan alleen overheden: dus ook van burgers en bedrijven. In de voorliggende stukken is het instrument niet verder uitgewerkt, hoewel het daartoe wel uitnodigt. Ook graag hierop een reactie van het college.

Motie M1 (ChristenUnie): Jaarlijkse info en financiën AVP.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 16 oktober 2006, besprekend het gebiedsonderhandelingsdocument Agenda Vitaal Platteland;

constaterende:

- dat de rijksbijdrage voor de rijksdoelen tekortschiet en dat de ambities van de Agenda Vitaal Platteland onvoldoende worden gedekt door financiële middelen;*

overwegende:

- dat de tekorten vooral de Nationale Landschappen en het 'Groen rond de stad' zullen raken;
- dat de rijksdoelen grotendeels parallel lopen met provinciale beleidsdoelen, in ieder geval waar het de Nationale Landschappen en de realisering van 'Groen rond de stad' betreft;
- dat de komende jaren doorslaggevend zijn voor de transitie van het landelijk gebied;
- dat het nu nog niet precies duidelijk is waar financiële korten straks daadwerkelijk knelpunten zullen opleveren;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- jaarlijks voorafgaand aan de bespreking van de voorjaarsnota te inventariseren welke provinciale beleidsdoelen en ambities terzake van de AVP niet zijn gehaald of zijn vertraagd (vanwege geldgebrek of anderszins);
- deze inventarisatie voor de behandeling van de voorjaarsnota ter beschikking te stellen van Provinciale Staten;
- jaarlijks bij de behandeling van de voorjaarsnota voorstellen te doen inzake verdere uitvoering van de AVP;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! De suggestie van collega Seldenrijk inzake de naamwijzigingen is volgens mij heel goed. Het gaat immers niet alleen om een vitaal platteland, maar ook om het landelijk gebied. Wellicht dat wij daarvoor nog een andere naam kunnen bedenken.

De SP kan instemmen met het ontwerpbesluit maar plaatst hierbij wel enkele kanttekeningen. Wij zijn als provincie straks niet alleen verantwoordelijk voor het verwerven van de gelden, maar uiteraard ook voor het resultaat. Wij zijn immers inspanning- en resultaatverantwoordelijk. Wat de risico's betreft op het moment waarop wij die gelden niet kunnen krijgen om een cofinanciering te realiseren, is het ons nog niet duidelijk op welke

wijze die door ons moeten worden gedekt. Het is nu al duidelijk dat de budgetten ontoereikend zijn en dat er rekening gehouden moet worden met een tekort van rond de € 25.000.000 tot € 40.000.000. Dat alle partijen zich maximaal moeten inspannen om het tekort niet te normaliseren, lijkt ons een open deur. Bij hoge bijdragen van derden, zo staat er, kunnen wij onze provinciale bijdrage verminderen. Andersom betekent dit natuurlijk dat als die bijdragen lager zijn, wij als provincie gewoon de knip moeten trekken. Om een en ander toch beheersbaar te maken, kunnen wij aansluiten bij de motie die de ChristenUnie zojuist heeft ingediend, namelijk dat wij als Staten de vinger aan de pols kunnen houden zowel wat de inzet van middelen betreft als van de gerealiseerde doelen. Daarnaast steunen wij het amendement dat door de VVD is ingediend.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Op 28 september jongstleden was er een bijeenkomst rondom de boerentafel – die aanduiding mag u voor mij ook letterlijk nemen –, ergens in de provincie. Centraal stond daar het kennismaken met de verbrede landbouw. Gedeputeerde Lokker was daar ook aanwezig. Ik onthul dat nu maar, anders vernemen de Staten dat pas achteraf uit de pers, hoewel ik vermoed dat hij een goede pers heeft gehad. Aan het slot van de bijeenkomst kreeg hij immers een potje aangeboden, een potje scharrelroom. In Barneveld heet zoiets 'kippepap' en op een verjaardagsfeest noemt men dat 'advocaat'. Dat ontlokte bij de heer Lokker de opmerking 'dat er wat wordt afgescharrelt op het platteland', waarop uit het publiek onmiddellijk de opmerking kwam van: 'en dat er wat wordt afgeroomd'. Daarmee werd, naar ik meen, heel goed samengevat wat onze zorg is ten aanzien van het platteland.

Er is natuurlijk heel veel in beweging. De mensen zijn daar bezig zich van een voldoende inkomen te voorzien. Zij moeten op zoek naar alternatieve inkomstenbronnen. De heer Lokker bedoelde dat niet kritisch, maar laten wij dat dan maar 'scharrelen' noemen. Dat vind ik prima, als dat maar geen negatieve connotatie heeft. Maar bij dat zoeken naar alternatieven worden ook beperkingen opgelegd in de sfeer van natuur, milieu enzovoort. Dat zijn allemaal nuttige zaken, maar dat betekent

wel: afromen van dat gebied. Afromen van de mogelijkheden om daar een voldoende bestaan op te bouwen.

Het voorliggende stuk bewijst dat dit probleem ook bestuurlijk wordt onderkend. Het onderhandelingsdocument geeft heel goed aan in welke richting wij vanuit de overheid zouden kunnen bijdragen om de overlevingskansen van het platteland te vergroten. Wij zijn daar blij mee. Laat ik dat niet onder stoelen of banken steken: de fractie van de SGP is blij met het voorliggende voorstel, maar wij vinden het eigenlijk onvoldoende. Daarin staan wij niet alleen, want er is sprake van heel veel ambitie. Dat is terecht, want er moet ontzettend veel gebeuren. Er is tot op heden echter ook sprake van een ontzettend groot financieel gat. Dat zal natuurlijk voor een deel gedicht kunnen worden, maar dat is op dit moment nog niet duidelijk. Er is een stevige discrepantie.

Vandaar dat wij het amendement van de VVD ook mede ingediend hebben, omdat wij hiermee tot uitdrukking willen brengen dat een van de grootste nadelen van deze discrepantie, namelijk planologische schaduwwerking, tot verdere afroming van het gebied zou kunnen leiden. En dat willen wij absoluut voorkomen. Het platteland verdient wat dat betreft echt beter.

Ik heb nog twee opmerkingen. Ten aanzien van de motie van de ChristenUnie is denk ik door de gedeputeerde min of meer al toegezegd in de commissie om op die wijze te werken. Als de gedeputeerde deze motie, die wij van harte ondersteunen, echter zou kunnen zien als een ondersteuning van zijn uitgesproken voornemen, dan denk ik dat wij het daarover snel eens kunnen zijn.

Ten slotte bedank ik de gedeputeerde voor zijn toezegging dat de werkwijze die bij de uitvoering van de Agenda Vitaal Platteland zal worden toegepast, de werkwijze die wordt toegepast bij de uitvoering van het Reconstructieplan zal kunnen evenaren.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is nu aan het college bij monde van gedeputeerde Lokker.

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben blij dat ik in elk geval nu al bedankt word voor de toezeggingen die ik straks ga doen. Daarmee is het commissiewerk niet als

zinloos te beschouwen. Wij gaan dat hier bevestigen.

Het is duidelijk dat alle partijen het strategische belang van Agenda Vitaal Platteland (AVP) erkennen. Het is juist in die zin ook een belangrijke dag voor de provincie. Er is veel discussie over de provincie als middenbestuur en over het bestaansrecht daarvan. Ook wordt er, meestal eerst door anderen, over taken en bevoegdheden van de provincie gediscussieerd. In deze Agenda kunnen wij zien dat wij er als provincie toe doen. Dat wij mogelijkheden hebben om meerwaarde te leveren en om te laten zien dat wij als middenbestuur beleid kunnen uitvoeren. Dat daarvoor lef nodig is, is duidelijk. Maar goed, ook in andere dossiers praten wij over een presterende provincie, over een provincie die ook best risico's durft te nemen, als een provincie die resultaatgericht werkt. Dat betekent dan ook dat we voor de lange termijn moeten durven programmeren en dat we inzicht moeten geven in de stand van zaken als het gaat om ambities en middelen. Terecht hebben de Staten geconstateerd dat de voorgestelde ambitie in het landelijk gebied die wij hebben opgebouwd, feitelijk de optelsom is van al het bestuurlijk vastgestelde beleid, van juridische verplichtingen en van allerlei claims. Als wij dan in één agenda zien wat de financiële consequenties daarvan zijn, dan moeten we inderdaad wel slikken, want er is een gat tussen € 860.000.000 en € 500.000.000. Als we het heel kritisch bekijken dan zouden we ook op de basisvariant nog lager uitkomen. Ik ben echter verheugd dat de Staten in elk geval erkennen dat de ambitie moet blijven bestaan, dat wij een horizon moeten handhaven, omdat wij dan ook weten welke kant we uitgaan en dat wij intussen ook een inspanning doen om de benodigde middelen op projectniveau voor elkaar te krijgen. Ik zeg dan ook toe dat de Staten voortdurend dat inzicht zullen krijgen en behouden in de geldstromen zoals die gaan en komen. Want er komen immers geldstromen van het Rijk. Als we op 18 december 2006 tekenen, hebben we wel een bedrag van € 180.000.000 van het Rijk. Dan hebben we ook € 17.000.000 vanuit Europa. Als het goed is, komt er dan nog bij ten minste € 42.000.000 voor wat er al door de Staten in eerdere stukken is vastgesteld, en voor wat de Staten van plan zijn uit het Structuurfonds aanvullend, als cofinanciering vrij te maken voor de basisvariant.

Ik zeg de Staten dus toe dat zij voortdurend op de hoogte worden gehouden. Niet alleen jaarlijks, maar ik denk ook aan een halfjaarlijkse rapportage, omdat het zinnig is daarover met de Staten te praten vanwege het dynamische karakter van het werk in het landelijk gebied, opdat de Staten ook tijdig kunnen sturen.

Zoals eerder door de Staten is opgemerkt, is het niet alleen een verhaal over middelen, een geldverhaal. Het is ook een verhaal van beleidsruimte. Gunnen wij de partners inderdaad voldoende beleidsruimte en ontwikkelingsmogelijkheden om de doelen te realiseren? Zijn we ook in staat, en hebben wij ook daarvoor lef, om ook werkelijk de instrumenten in te zetten die ons via de reguliere RO-lijn ter beschikking zijn gesteld? Als we op al die vragen ja zeggen, dan meen ik dat we dat ook allemaal kunnen realiseren.

Wij hebben heel duidelijk met elkaar gekozen voor een bottom-upbenadering die al eerder door de Staten als kader is aangegeven. Dan duurt het misschien wat langer, maar dan weten we zeker dat er voldoende draagvlak ontstaat voor de uitvoering. In het begin zijn we dan tijd kwijt die we terugwinnen in de uitvoeringsfase. Wij merken dat die bottom-upbenadering – waarover wel vaak wordt gesproken, maar die dikwijls niet wordt toegepast – in de praktijk nu haar zegeningen afwerpt. We kunnen nu gebiedsgericht, integraal programmeren. Alle partners in het landelijk gebied, waaronder de waterschappen, de gemeenten, de maatschappelijke organisaties en de inwonersgroepen hebben hun bijdrage tot nu toe geleverd en die zullen dat ook blijven doen. Zeker tot het moment waarop er een contract ligt waarbij zij ook medeverantwoordelijk worden voor de uitvoering. Wij gebruiken daarin ook de methode van de reconstructie. Dat heb ik zeer ter harte genomen. De oproep daartoe van de Staten, ook vandaag, zal ook zeker in de organisatie vertaald worden. We zien dat reconstructie – ik praat dan voor Utrecht – in toenemende mate een succesverhaal is. De gebiedspartijen zetten hun schouders eronder en zij komen tot resultaat. En dat alles mogen wij tot in Den Haag presenteren. Welnu, als die methode dan succesrijk is, waarom zouden wij die dan overboord gooien omdat we toevallig met iets nieuws bezig zijn?

Het CDA en de VVD kan ik met betrekking tot de landbouwdoelen geruststellen. Daarover hebben wij stevige afspraken gemaakt en die blijven ook gehandhaafd. In het witje hebben de Staten daarover inzicht gekregen. Dat betekent dat wanneer de Europese cofinanciering op de rekening van de provincie wordt bijgeschreven, het geld ook werkelijk wordt benut voor de verdubbeling van het bedrag dat wij en het Rijk inzetten. Duidelijker kan ik het niet zeggen. Het is dan ook een doeluitkering, in die zin is het ook terecht dat dit geld voor dat doel wordt ingezet.

Dan kijk ik even naar 'Recreatief groen om de stad' (Rods) dat eigenlijk is bedoeld om de stedelingen, die zich in grote aantallen in het Utrechtse en Amersfoortse stadsgebied bevinden, te laten genieten van het mooie landelijk gebied en vooral in die overgangssituatie. De afspraken die daarover zijn gemaakt, zullen worden nagekomen. Dat betekent dat we in het overleg dat we met de stad hebben gehad nog eens hebben bevestigd dat we de afspraken die we in de Stuurgroep Groen hebben gemaakt, ook zullen nakomen. De Stuurgroep Groen is de stuurgroep waarin bestuurlijk zijn vertegenwoordigd de Stad Utrecht, het bestuur van de Regio Utrecht en dat van de provincie. Dat is 'een kleine Gideonsbende' die zich heeft voorgenomen om dat groen voortvarend aan te pakken. Maar dat is wel een lastige opgave. Lastig omdat het Rijk voor dat doel onvoldoende middelen beschikbaar heeft gesteld. Er is hierbij dus tevens een traject naar het Rijk. Het is ook lastig omdat het landelijk gebied rond de stad onder grote druk staat. Dat betekent dat de grond op z'n minst lauw, soms warm en ook snikheet wordt. Dat betekent dat de grondmobiliteit ook lastiger is. Het realiseren van grondverwerving is dan een punt. Ik kan de Staten verzekeren dat wij aangaande het uitvoeringscontract 2005 – 2006 vorige week met de minister nog eens de afspraak hebben gemaakt dat de middelen die wij over hebben voor inrichting van de grond, ook ingezet kunnen worden voor de grondverwerving. Daarmee wordt dan wel het comptabiliteitssysteem van het Rijk op z'n kop gezet, maar de heer Zalm heeft uiteindelijk toch genadiglijk geknikt: voor die periode kan dat in elk geval. Vanaf 1 januari 2007 zijn wij er dan weer zelf verantwoordelijk voor.

De heer Damen heeft De Nieuwe Hollandse Waterlinie in zijn bijdrage genoemd. Zijn verhaal is helder. Er was sprake van dat er een tekort is van respectievelijk € 12.000.000 en € 9.000.000, in totaal dus € 21.000.000 op het totale Waterlinieproject. In de dekking van dit totale tekort op het geheel van € 38.000.000 dat geprogrammeerd is, is rekening gehouden met projecten die ook vanuit de infrastructuur kunnen worden gefinancierd. Als we een viaduct aanleggen, is het logisch dat de kosten daarvan voor rekening komen van degene die daarvan de uitvoering heeft. Het is niet vreemd om binnen de programmering van de totale agenda dat bedrag dan daarin op te nemen. Als de heer Damen dus zegt dat hij in feite de beleidsvariant wat mager vindt, dan zou de bandbreedte met € 20.000.000 verhoogd kunnen worden. Daarbij wordt gezegd dat dit onder te brengen is in de AVP. Ik zeg toe dat ik deze kwestie met mijn collega Van Bergen nog zal doornemen om de precieze financiële systematiek zo zuiver mogelijk in de AVP neer te zetten. Dus voor 18 december krijgen de Staten daarvan een helder beeld. Ik geef nu slechts even inzicht in hoe wij feitelijk tot de programmering van die middelen zijn gekomen en dus tot dat tekort. In de tekst van het voorstel wordt dat overigens wel goed uitgelegd. Ik heb de teksten van amendement en moties nog niet gekregen, maar ik meen dat ik straks wel snel bediend zal worden.

Het amendement kan ik volledig ondersteunen. Daarvan is ook het een en ander te vinden in de tekst over de AVP. Het mag natuurlijk niet zo zijn dat als voor een lange reeks van jaren programmeren, er op dit moment ook meteen een schaduwwerking van moet uitgaan waardoor boeren en andere particulieren niet meer durven investeren. Als het gaat om begrenzen – dan heb ik het bijvoorbeeld over de ecologische hoofdstructuur (EHS) – dan zijn daarvoor gewoon regels. In gebiedsplannen hebben we dat ook geregeld. Wij zullen echter geen extra begrenzingen aanbrengen buiten datgene wat reeds door de Staten is gedaan. Wij willen op deze manier immers geen hypotheek leggen op dat landelijk gebied. Wij willen juist de mogelijkheden verruimen om een vitaal landelijk gebied te behouden. In die zin accepteer ik het amendement bij dit voorstel.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter!

De gedeputeerde spreekt over 'de begrenzing'. Als hij dit amendement goed leest, gaat dit wel over meer dan alleen maar de begrenzingen. Wij spreken dan over het Reconstructieplan. De PvdA heeft zelfs ook het SMPU genoemd. Dat zijn ook zaken die buiten de begrenzingen vallen als wij in het streekplan afspreken dat er in landelijk gebied twee bepaalde ontwikkelingen mogen plaatsvinden. En stel dat er dan plotseling door de taskforce wordt gedacht over een extra waterberging in dat gebied? Dat zou dan een onderdeel van de AVP kunnen zijn, maar waarvoor dan nog geen geld beschikbaar is. Dan mogen er, daarop vooruitlopend, geen diverse ontwikkelingen gestagneerd worden. Dat is de achterliggende intentie van dit amendement. Ik hoop dus dat de gedeputeerde ook stelt dat het niet alleen de begrensde gebieden betreft.

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben bereid zo ver te gaan als de heer Damen nu is gegaan in zijn formulering. Dat betekent dus dat de strategische kaders zoals die zijn verwoord in de grote plannen (streekplan, waterhuishoudingsplan, provinciaal milieubeleidsplan) door de Staten zijn vastgesteld en dus ook leidend zijn. Daarnaast moeten wij dus niet een ander spelletje gaan spelen.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dit hebben wij gehoord en dit zullen wij ook graag in de notulen terugzien.

De heer R.E. DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ter interruptie. Is er dan nog wel behoefte aan dit amendement vanuit GS?

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb begrepen dat het zowel voor het CDA als voor de VVD van meer dan inhoudelijk belang is om het amendement toe te voegen. Het is absoluut ook niet strijdig met de tekst van de AVP dat een voortschrijdend document is. Ik beschouw dit amendement dan als een soort extra kaderstelling bij dit document. Ik vind het ook de taak van de Staten om dat zelf eraan toe te voegen. Het is niet strijdig met wat hier is vastgelegd.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD heeft altijd als motto 'liever dubbel gestikt dan extra genaaid'. De VVD gaat voor zekerheid.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het is prima als de VVD dat graag vastgelegd wil hebben. Ik wil echter alleen van de gedeputeerde weten of het college dan nog behoefte heeft om dit ook in het besluit over dit voorstel op te nemen. Dat is volgens mij een legitieme vraag. Als daarop een antwoord komt, is dat ook helder.

De VOORZITTER: Dat is dan duidelijk. De gedeputeerde gaat nu verder.

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dit amendement is een duidelijke ondersteuning van het beleid van het college van GS. Hoe meer tekst daarvoor is, des te beter is dat. Door de Staten is gevraagd wat de taak en de rol van PS zijn in dit gebeuren. In de commissie heb ik daarover al het een en ander gezegd. De Staten zijn op dit moment aan zet. Dat is dan aan de voorkant bij het vaststellen van het beleid. Dat is gebeurd door via het koersdocument deze gedeputeerde richting te geven hoe hij deze agenda verder moet invullen. We hebben afgesproken dat de Staten vooral op doelen willen sturen en niet op projectniveau. Dus alleen sturen op doelen en programma. Het zou, ook voor het ambtelijk apparaat, een onmogelijke taak zijn als bij elk project de Staten moeten beoordelen of het een en ander wel klopt en volgens de kaders is. Die verantwoording komt inderdaad aan de achterkant. De Staten krijgen de jaarreportages die ik ook moet leveren aan het Rijk. Dat is namelijk de verantwoording die ik naar twee kanten heb. Daarin staat precies wat er per jaar is gebeurd. De Staten hebben dan ook mogelijkheden om te sturen, want bij die rapportage wordt, zoals ik al zei, inzicht gegeven in de geldstromen en dan zijn er ook mogelijkheden om te schuiven. Het amendement lezend, is het inderdaad een ondersteuning van wat wij in de commissie met elkaar hebben besproken en daarom kan ik dit amendement ook aanvaarden.

Behalve een voorkant en een achterkant, is er ook nog een 'tijdens'. Daarmee bedoel ik dat ik de Staten ook halfjaarlijks wil vertellen hoe het gaat met de Agenda, waar eventuele knelpunten zijn die ik niet pas met de 'midterm-review' maar gewoon halverwege het jaar met de Staten wil delen. Dit is geen dichtgetimmerd document, zoals dat door de heer Schreurs is genoemd. Het is een

Agenda die gericht is op het belang van de inwoners. Dat moeten we inderdaad in het oog houden. Op dit moment is er voldoende uitvoeringscapaciteit. Het is echter niet uit te sluiten dat tijdens de rit er mogelijk ook extra uitvoeringscapaciteit nodig is. Zoals het er nu uitziet, is dat niet het geval. Maar zodra wij een enorme uitvoeringsagenda hebben, sluit ik niet uit dat dit mogelijk is. Voordat ik daar echter aan begin, leg ik dat natuurlijk aan de Staten voor.

Dan is er het rapport van de Algemene Rekenkamer en het lastige van de meetbaarheid van de resultaten van de natuurdoelen. Dat is niet alleen voor de Rekenkamer een probleem, want die kijkt natuurlijk naar de kosten en de baten, maar er is iets anders waar wel naar gekeken wordt en dat in toenemende mate in discussie is en dat staat tevens, in positieve zin in de belangstelling: hoe meten wij maatschappelijke kosten en baten? Met andere woorden: wat is het effect van het realiseren van de EHS op de gezondheid van de mensen? Dat is dan de minder harde rekenkundige benadering van het stoppen van geld in natuur en wat we daarvoor terugkrijgen. Natuur is levensnoodzakelijk. Ik heb al eerder gezegd dat als we de natuurdoelstellingen verwaarlozen, wij dan in feite ook een deel van ons eigen bestaan als mens verwaarlozen. Voor de leefbaarheid van een gebied is het dus van ongelooflijk groot belang dat we ook natuurdoelstellingen realiseren. Maar dan moeten we ook in dié zin hierover discussiëren en niet in de zin van: hoeveel en van welke soort nu precies is gerealiseerd en om welk doel het nu eigenlijk ging. Daarvoor hebben wij het habitatbeleid ontwikkeld om dit veel breder te kunnen zien. Wij hebben een bepaalde biodiversiteit die is afgeleid van de inrichting van een natuurgebied. Dat maakt ook duidelijk dat de natuur gewoon een dynamisch gegeven is. Die discussie zullen we, zoals ik heb toegezegd, voeren bij de presentatie van de natuurvisie. Daar verheug ik mij zeer op.

Het landschapsfonds zal straks een integraal onderdeel worden van de financiering van bepaalde plannen in het landelijk gebied. We zijn thans bezig met het opbouwen van een pilot in Eemland. Ik heb al toegezegd dat we de resultaten daarvan binnenkort zullen presenteren. Wij willen dat landschapsfonds wel met de inwoners en de

partijen die in dat landschap wonen, opbouwen. Het moet niet een eenzijdige actie zijn van de provincie die het geld op de rekening van enkele mensen stort opdat die dan wel wat zullen realiseren. Nee, ook dat is een secure bezigheid die een goede voorbereiding vergt en cofinanciering van heel veel verschillende partijen. Ik zeg de Staten toe dat vóór 18 december daarover duidelijkheid wordt gegeven, alsmede over hoe wij dat inpassen in de Agenda.

Tegen het verhogen van de financiële bandbreedte heeft het college geen bezwaar. Het is meer dan scharrellen: het is inderdaad bij elkaar scharrelen maar dan in positieve zin. Er gebeurt zo ongelooflijk veel in het landelijk gebied. Daarvoor hebben we nu de specifieke verantwoordelijkheid. Wij zullen niet in de sfeer zitten van afkomen, maar wij zijn gericht op het doel: een vitaal landelijk gebied bijplussen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Is er behoefte aan opmerkingen in tweede termijn? Het woord is aan de heer Seldenrijk.

De heer SELDENRIJK (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij bedanken het college voor zijn beantwoording. Wij hebben nog een vraag over het opplussen, ofwel het verhogen van de provinciale bijdrage. Uiteraard staan wij daarvoor vanzelfsprekend open. Wel moeten wij ons realiseren dat we een grote claim leggen op de volgende Statenperiode. Wij zien graag een juiste afweging tussen alle belangen die de provincie dient. Die dient nu al vastgelegd te worden voor de volgende Statenperiode. Daarom vinden wij het nu nog te vroeg om daar nu al mee in te stemmen. Maar wij staan uiteraard hier positief tegenover. Onder het amendement staat de handtekening van de CDA-fractie, dus daarmee stemmen wij in. Tevens kunnen wij instemmen met de motie van de ChristenUnie.

De heer SCHREURS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij bedanken de gedeputeerde voor zijn beantwoording van onze vragen. Wij zijn erg blij met de toezeggingen die hij heeft gedaan. Allereerst gaat het dan om de toezegging om meer inzicht te krijgen in het komen en het gaan van het geld. Het is erg belangrijk dat wij als Provinciale Staten daarbij een vinger aan de pols houden.

Wij vonden het voorts mooi te horen dat de gedeputeerde nog steeds de reconstructiemethode wil overnemen en die wil vertalen in de organisatie van de stuurgroepen. Misschien kan de gedeputeerde in tweede termijn nog iets meer vertellen over hoe de stuurgroepen in de praktijk ingevuld zullen worden en welke partijen en mensen daarin komen te zitten.

Het is voorts plezierig te vernemen dat inzake het groen rond de steden de in de stuurgroep gemaakte afspraken zullen worden nagekomen, ondanks het feit dat het hierbij gaat om een lastige opgave. Ik stel mij voor dat ik als lid van de PvdA mijn collega's in de betrokken gemeenteraden nog zal aanspreken over het belang van groen rond de grote steden in de provincie. Dit is dus indirect een oproep aan de andere partijen om hetzelfde te doen.

Sturing op doelen en programma's lijkt mij ook prima en dat geldt ook voor het halfjaarlijks bijpraten over de AVP, ook al geldt dat voornamelijk voor de volgende Statenperiode.

Het amendement van de VVD hebben wij mede ondertekend en de motie van de ChristenUnie steunen wij eveneens.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij ondersteunen uiteraard het amendement dat door onze eigen fractie is ingediend. De motie van de ChristenUnie ondersteunen wij eveneens. Wij vinden die motie prima, maar wat de aanvulling betreft van het CDA inzake het opplussen, vinden wij dat we moeten uitkijken voor een te hoog ambitieniveau. Het lijkt ons goed dat straks bij de evaluatie kritisch te bekijken. Wij moeten dat echter niet nu extra gaan opplussen.

Wij danken de gedeputeerde voor zijn toezegging nog terug te komen op de kwestie van de miljoenen voor de Hollandse Waterlinie waarvoor hij een en ander nog nader zal bekijken. Mijn complimenten overigens namens de fractie van de VVD aan de gedeputeerde voor de wijze waarop hij de AVP tot nu toe heeft geleid en de manier waarop hij in de laatste tijd daar heel concreet mee is omgegaan. Hij heeft daarbij te kennen gegeven dit ambitieniveau te willen realiseren. Dat verdient van deze kant ook eens complimenten. Voor ons is het dus duidelijk: wij zullen dit kritisch blijven volgen.

De heer KOOPMANSCHAP (GroenLinks):
Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks bedankt de

gedeputeerde voor zijn beantwoording. Wij zijn het eens met het amendement. Wel vragen wij ons af of de gedeputeerde bij de plannen die hij heeft genoemd ook het groen om de stad als een van zijn uitgangspunten ziet. Dat hoor ik graag straks nog wel van hem. Wij zijn het eens met de motie. Wij staan zeker positief tegenover de oproep voor extra middelen. Dat zal onze inzet zijn na de volgende Statenverkiezingen.

De heer R.E. DE Vries (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij bedanken de gedeputeerde voor zijn heldere beantwoording. Ik heb nog een vraagje over het verhaal van de uitvoeringscapaciteit. De gedeputeerde zei zelf al dat gaande het traject het zo kan zijn dat er toch een toename van ambtelijke inzet nodig zal zijn om alles goed te kunnen uitvoeren. Gaan wij als Provinciale Staten in het kader van de nieuwe organisatie die nu wordt opgezet dan uit van de inhuur van externe mensen of kiezen we dan voor vaste krachten? Dat is natuurlijk afhankelijk van de looptijd van een project dan wel de projecten, hoe we dat allemaal precies zullen invullen. Daarin wil ik graag meer inzicht hebben. Ik heb begrepen dat de motie helemaal is overgenomen door het college. Dus ik verwacht dan iets van de ChristenUnie hierover. Het amendement is eigenlijk ook overgenomen door het college. Ik neem aan dat ik dat als zodanig terug zal vinden in het besluit. Dat zullen wij ook steunen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij ondersteunen het amendement dat wij ook ondertekend hebben. Het is mij niet helemaal duidelijk wat D66 ten aanzien van onze motie van mij verwacht. Ik hoop niet dat hij verwacht dat ik die motie zal intrekken. Deze motie geeft immers gedetailleerder datgene aan wat door de gedeputeerde in algemene termen is toegezegd. Ik handhaaf daarom graag onze motie. Het is plezierig dat wij nog nadere berichten krijgen over het Landschapsfonds. Wij zien die met grote belangstelling tegemoet. Voor de rest constateer ik dat de verkiezingsstrijd is begonnen. Dat doet mij genoegen.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de verkiezingsstrijd wil men natuurlijk moties produceren die ook worden aangenomen. Dat gun ik de ChristenUnie van harte. Alleen als ik een

gedeputeerde hoor zeggen dat hij die motie overneemt, dan lijkt het mij toch gebruikelijk dat die motie wordt ingetrokken. Blijkbaar is dat echter niet meer het gebruik in dit huis.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dat betreft in elk geval niet mijn motie. De verkiezingsstrijd is begonnen als we het hebben over het zogenaamde opplussen, of wel: gewoon meer geld ter beschikking stellen. Ik heb horen zeggen dat het CDA daar positief tegenover staat. Ik heb GroenLinks horen zeggen daar positief tegenover te staan. Ik heb geconstateerd dat de VVD zich hierbij wat op de vlakte heeft gehouden, zoals te doen gebruikelijk als het gaat over het ter beschikking stellen van geld.

De heer DAMEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Nee. Bij de VVD gaat het om haalbaar en betaalbaar. Gewoon boter bij de vis. Als de heer Kranenburg zorgt voor de financiën en er is dekking voor dan heeft hij aan de VVD een goede partner.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dan gaan wij straks een mogelijk boeiende discussie tegemoet.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook de SP bedankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording. In eerste instantie heb ik al gezegd dat de SP zowel het amendement als de motie steunt. Ik denk dat de heer Kranenburg er goed aan doet zijn motie te handhaven.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De enige reden waarom ik naar voren zou willen komen, is om met de heer De Vries van D66 een staatsrechtelijk debat aan te gaan. Waarschijnlijk is nu terugkeer naar het monisme het grote bestuurlijke vernieuwingsproject van D66 want daarin past zijn opmerking volledig. Voor het overige bedank ik de gedeputeerde voor zijn beantwoording en de wijze waarop dit punt door hem wordt opgepakt.

De VOORZITTER: Het woord is aan de gedeputeerde voor de beantwoording van de resterende vraag.

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst dank ik de Staten voor hun

brede steun. Het is waar: wij doen een claim op de volgende Statenperiode. Wij begonnen de beantwoording zo-even leftonend, visietonend. Vandaag hebben de Staten tot uitdrukking gebracht dat zij visie hebben en dat zij ook lef tonen om dat uit te voeren. Om neer te zetten wat de ambitie van de Staten is. Wij bespreken hier geen begroting. Het is: neerzetten wat wij met elkaar willen. Ongeacht of het verkiezingstijd is of niet, wij doen niet meer dan wat wij in de afgelopen periode met elkaar hebben afgesproken. Wat de gebiedscommissies betreft, is het goed nog eens te melden dat het niet goed is om allerlei nieuwe structuren te bedenken. Wij willen dat er een belangrijke afstemming plaatsvindt tussen de gebiedscommissies die bezig zijn om zaken uit te voeren. Dat afstemmingsoverleg wordt breed bevolkt. Daar zitten niet alleen de beslissers en de betalers in maar ook vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. In die zin is het een breed afstemmingsoverleg dat één keer in het halfjaar bij elkaar komt om te kijken of zaken lopen zoals ze moeten lopen. En als het anders moet, om daar ook met elkaar af te spreken hoe het dan wél moet. Dan kom ik bij de Staten terug in datzelfde halfjaar om daarover te rapporteren. De Staten beslissen dan uiteindelijk of zij dat ook zo vinden.

Met 'groen' is niet alleen de EHS aan de orde maar ook het groen in en om de stad. Ik heb daarnet slechts duidelijk willen maken dat het daar meer knijpt dan bij de EHS als het gaat om de financiën. Dat is ook de reden waarom er een sterke lobby wordt ingezet, ook bij de Tweede Kamer die bevoegdheden heeft over het budget ten aanzien van nationale landschappen, maar ook om het groen om de stad meer de bedienen met financiën zodat we onze ambities iets ruimer kunnen realiseren dan nu geprogrammeerd is. Het is natuurlijk niet de bedoeling meteen maar iets over de inhuur van externen te roepen. Dat heb ik ook niet gedaan. Op dit moment is de ambtelijke organisatie al twee jaar bezig zich op deze taak voor te bereiden. Op deze plek spreek ik mijn waardering en bewondering voor deze ambtelijke medewerkers en medewerksters uit. Zij hebben al die zaken voor de Staten voor elkaar gebracht. Zij zijn ook bezig, niet in dit provinciehuis, maar in de gebieden zelf, om zaken met de mensen te bespreken, teneinde zaken op de

agenda te krijgen. Als tijdens de uitvoering blijkt dat we misschien wat moeten herschikken dan kom ik bij de Staten met een voorstel en dan bepalen de Staten wel of zij voor een bepaald project tijdelijke inhuur van krachten nodig achten en daarbij geven zij zelf de lengte en breedte daarvan aan.

De heer R.E. DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het verbaast mij eigenlijk dat de gedeputeerde überhaupt niet reageert op het CDA, zijn eigen partij die het vooralsnog niet instemt met dit voorstel.

De heer LOKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het CDA niet zou instemmen dan zou ik daar zeker iets over zeggen. Ik heb met de juiste oren naar het CDA geluisterd en ik heb gehoord dat zij instemmen met het voorstel zoals dat door GS is ingediend. Ik zie de heer Seldenrijk knikken en ook de rest van de fractie. Ik neem dat aan het dan goed is.

De heer R.E. DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik niets gezegd.

De VOORZITTER: De beraadslaging is gesloten. Ik constateer dat het amendement met algemene stemmen wordt gesteund. Ik constateer dat de motie van de ChristenUnie eveneens met algemene stemmen wordt gesteund. Daarmee zijn het amendement en de motie aangenomen. Wat het voorstel betreft, verlangt niemand hoofdelijke stemming, zo heb ik begrepen. Er wordt voorts geen aantekening gevraagd en daarmee is het voorstel aanvaard.

Zonder hoofdelijk stemming besluiten Provinciale Staten met algemene stemmen overeenkomstig het voorstel.

PS2006REG16

Vaststelling van twee provinciale subsidieregelingen, in het kader van de overdracht van het 'Programma Beheer' aan de provincies, als onderdeel van het ILG.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

PS2006REG17

Gebiedsvisie Vechtstreek.

Mevrouw DEKKERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het voorliggende voorstel is volgens ons een goede uitwerking van de motie 'Gebiedsvisie Vechtstreek' die tijdens de behandeling van de voorjaarsnota is aangenomen. Wij vinden dat de gedeputeerde, mevrouw Kamp, de zaak op een goede manier heeft aangepakt en uitgewerkt. Wij zijn ook tevreden over de in de afgelopen week toegezonden tabel waarin de uitwerking van de motie duidelijk is weergegeven, evenals de procestaanpak. We vragen nog wel even aandacht voor enkele punten. De rol van de provincie wordt gekenmerkt door het vooral aan het woord laten van de mensen uit het betrokken gebied. Draagvlak vinden wij immers heel belangrijk. Draagvlak betreft de actieve partners. Bij de algemene opgave voor de gebiedsvisie zou de Vechtvisie als uitgangspunt moeten gelden. Het CDA heeft ingestemd met deze motie met de aantekening dat wij bij wonen in het Groene Hart geen tweesporenbeleid moeten volgen. Zaken moeten goed op elkaar afgestemd worden.

Het tijdspad is erg ambitieus. Dat mag echter niet ten laste komen van de kwaliteit.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie heb ik gezegd dat ik bezorgd ben over de rol van de Vechtplassencommissie. Ik heb de afgelopen week van de kant van deze commissie begrepen dat de contacten daar opnieuw zijn gelegd en dat men de indruk heeft dat het goed gaat om die club aangesloten te houden bij dit project. Zoals mevrouw Dekkers al opmerkte, is het tijdspad bijzonder kort. Mocht de kwaliteit daaronder lijden dan is de PvdA-fractie er voor om dat iets op te rekken, maar dat kan altijd nog lopende het proces. Voor de rest ondersteunen wij het voorliggende voorstel.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD maakt het college een compliment voor deze Gebiedsvisie Vechtstreek. Het is volgens ons inhoudelijk een gedegen stuk dat in overeenstemming met de gebiedspartners tot stand is gekomen. Daarna zijn de kaders, zoals de PvdA en de VVD die verwoord hebben in de motie 'Eén gebiedsvisie Vechtstreek'

ruim voldoende meegenomen in dit stuk. Wij hadden tijdens de commissievergadering nog wat vragen, bijvoorbeeld over de waterkwaliteit en het Vechts bouwen. Daarover is afgelopen week nog een memorandum verschenen. Dat stuk is van een zodanige kwaliteit dat wij er alle vertrouwen in hebben dat dit goed gaat komen. Wij beseffen dat het een hele klus zal worden om binnen acht à negen maanden – daar praten wij immers over – het eindresultaat: een vastgestelde en breed gedragen projectenatlas voor de Vechtstreek, te bereiken. Van belang is dan ook dat het project snel met de betrokken partners zoals de Vechtgemeenten en de Vechtplassencommissie wordt uitgevoerd. Het mag duidelijk zijn dat de VVD kan instemmen met het nu voorliggende voorstel. Wij hopen dat het snel, voorspoedig en krachtig wordt opgepakt.

De heer KLOPPENBORG (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben dit voorjaar van harte het initiatief van de fracties van PvdA en VVD ondersteund. Wij zijn blij dat er nu een stuk voorligt. Daarin stelt het college dat er tal van organisaties en netwerken in de Vechtstreek zijn die een belangrijke rol kunnen spelen in het verdere proces. Daarom heeft het ons ook verbaasd dat de tijd voor dit proces zo kort is genomen. In januari moet immers de gebiedsvisie al klaar zijn. Het is goed druk op dit proces te houden, maar bij een dergelijk tempo bekruipt ons een beetje het gevoel dat de plannen en conclusies al klaar liggen. Welke ruimte is er dan nog voor een creatieve inbreng van betrokken bewoners zonder dat die als lastig en vertragend wordt ervaren?

In de commissie meende ik te beluisteren dat de gedeputeerde kwaliteit even belangrijk vindt als snelheid. Ik hoop dat dit hier bevestigd wordt. Er waren voorts nog wat vragen over de wat cryptische formulering over de mandatering en de zorgen daarover. Ik denk dat we het beste mandaat krijgen door een goed verhaal en een sterke, breed gedragen visie. Als dat een of twee maanden meer kost, moet dat dan maar.

Inhoudelijk zijn er enkele belangrijke thema's verwerkt. Wel lijkt het thema 'verkeer' erg eenzijdig vanuit het blikveld van de automobilist te zijn benaderd. Voor onze fractie houdt het thema verkeer en vervoer ook in dat tevens naar mogelijkheden voor fietsers en openbaar vervoer wordt gekeken en naar de aanpak van het sluipverkeer.

Concluderend is het belangrijk dat wij aan de slag gaan. Daarbij herhaal ik dan de woorden van gedeputeerde Lokker bij het vorige agendapunt dat een bottom-upbenadering uitgangspunt moet zijn bij dit soort gebiedsvisies.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Per juli 2007 moet er een projectatlas voor de Vechtstreek op tafel liggen. Hierbij moeten de bestaande plannen worden gebundeld en daarnaast moet er een organisatiestructuur worden vastgesteld voor de uitbreiding van de gebiedsvisie en voor de afstemming van de activiteiten. Volgens ons is het tweede punt op geen enkele wijze onderbouwd. Om een nietje te slaan in bestaande plannen en ideeën is volgens ons geen € 200.000 nodig aan externe ondersteuning. Wij stemmen dus tegen dit Statenvoorstel.

Mevrouw KAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De algemene lijn op wat de Staten over dit voorstel naar voren brengen, onderken ik. Dat is ook in de commissie aan de orde geweest. De Staten maken duidelijk dat zij dit een zeer ambitieus traject vinden. Dat beaam ik volledig en daarvan is het college zich ook bewust. Ik vind het dus heel prettig vast te stellen dat de grote meerderheid stelt dat als dit ambitieus mocht blijken wij hiervoor wat meer tijd nemen, want dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit. Dat knoop ik dus in mijn oren met daarbij de opmerking dat het mijn eerste intentie is om die termijn toch te halen met behoud van kwaliteit.

Het draagvlak voor deze gebiedsvisie is bij het traject dat wij hierbij volgen, zeer belangrijk. Het gaat om een gebied waar mensen wonen die goed weten wat zij willen. Daarvan zijn wij ons ten zeerste bewust. Op verschillende plekken roert men zich in dit gebied en door verschillende gremia komen de signalen naar ons toe en wij zullen proberen al die geluiden te betrekken bij de opstelling van de visie. We moeten niet vergeten dat er al heel veel ligt. We hebben ook gesteld dat we een breinaald door wat er ligt, steken en we breien er nog een lapje bij als dat nodig is. Zo zien wij ook de totstandkoming van de visie en daar werken we hard aan. Afgelopen zaterdag is er een bijeenkomst geweest waar ook de projectleider een inleiding heeft gehouden. Komende woensdag zal er een

bijeenkomst zijn met deskundigen uit het gebied. Er wordt dus heel hard gewerkt om dit tijdstraject te halen. Wij zijn ons immers heel goed ervan bewust dat het een hele klus is om die zaak geregeld te krijgen.

Tot de fractie van GroenLinks moet ik zeggen dat het zeker niet de bedoeling is om alleen aandacht aan de auto te besteden. Onder het verkeer in algemene zin vallen het sluiptraject, de fiets, het openbaar vervoer en het autoverkeer. Mogelijkerwijze zijn er ook nog consequenties voor stations en treinvervoer en dat soort zaken. Dat is echter iets van vooruitlopen op.

Tot slot heeft de heer Witteman opgemerkt dat hij € 250.000 voor het proces wel heel veel geld vindt. Dat vind ik ook, maar projectleiders zijn duur en ondersteuning in het algemeen is erg kostbaar. Dus er zit een vertaling aan vast van hoe dit bedrag ongeveer is berekend. Ik zal de besteding van dat bedrag aan de Staten rapporteren. Binnen dat kader hopen wij de visie gerealiseerd te krijgen.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Gedeputeerde Lokker heeft daarnet hoog opgegeven over de kwaliteit van de ambtelijke ondersteuning in dit provinciehuis. Het is jammer dat mevrouw Kamp daarvan dan geen gebruik maakt.

Mevrouw KAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Voor dit project was het helaas zo dat wij in huis geen projectleider beschikbaar hadden om deze klus te klaren, dus die hebben we moeten inhuren. Dat heeft dus financiële consequenties. Als we echter eigen mensen inzetten, kost dat natuurlijk ook geld.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat heb ik ook begrepen. De betrokken projectleider heeft heel goed werk gedaan voor de Grebbelinie en zo, maar ik denk toch dat wij beter ons best moeten doen omdat het hier blijkbaar een structureel probleem is om betere mensen gewoon binnen te halen en binnen te houden.

Mevrouw KAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat we nu voor dit project iemand inhuren, wil niet zeggen dat we geen kwalitatief goede mensen in huis zouden hebben. Het maakt echter wel duidelijk dat op het moment waarop de

start van dit project aan de orde was, er in huis niet iemand beschikbaar was die dat op een goede manier zou kunnen doen. Dat kan zijn omdat die bij een ander project was betrokken of dat kan zijn omdat die niet het gereedschap had om goed aan dit project te kunnen werken. Het is echter niet zo dat het alleen maar te maken zou hebben met mensen die dat gereedschap, die 'tools', niet bezaten. Daarin wil ik heel duidelijk in zijn.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Witteman. Zijn opvatting komt hier in de Staten een beetje uit de lucht vallen. In de commissie heeft hij dit echter niet naar voren gebracht. Dat kan natuurlijk. Maar wat dacht de heer Witteman wat er dan wel voor dit project gereserveerd zou moeten worden, willen we op deze termijn met die opstelling in zes fasen tot een projectenatlas komen? Komt er een amendement van hem om het geraamde bedrag te verlagen of moet het voor niks?

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het afgelopen maandag in de commissievergadering wel genoemd. In eerste instantie veronderstelde ik dat de heer McCarthy een provinciedeskundige was, ook omdat er bij zijn e-mailadres 'provincie-utrecht.nl' stond. Omdat ik hem al een paar keer eerder bij de provincie had gezien in dezelfde functie, dacht ik dat hij een medewerker van de provincie was. Overigens een buitengewoon goede medewerker. Achteraf bleek hij niet in functie van de provincie Utrecht te zijn. Er was dus sprake van een misverstand. Door iedere keer dit soort werk uit te besteden, bouwen we als provincie geen kennis op. De SP heeft het uitbesteden van dit soort werk al vaker ter discussie gesteld. Het gaat hierbij, zoals in het voorstel staat, om het verzamelen van bestaande ideeën en plannen. Het is volgens mij toch niet iets van een heel hoog intellectueel niveau om met de mensen in dat gebied te gaan praten? Ik kom uit dat gebied, dus praat maar.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik blijf het toch een beetje merkwaardig vinden. Ook al omdat we in de commissie BEM met de gedeputeerde Ekkers een afspraak hebben gemaakt dat hij met een notitie zal komen over hoeveel externe mensen wel of niet ingehuurd moeten worden. Dat beleidsdebatje hebben we dus nog in het verschiet

en dat zal niet hierover gaan. Ik vind het een beetje nutteloos een statement te maken over een externe adviseur die bovendien verrekt goed werk levert.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij maken niet alleen nu dat statement, maar dat hebben we ook al eerder gemaakt.

De VOORZITTER: Ik neem aan dat de tweede termijn niet meer nodig is na de duidelijke eerste termijn en na de interrupties. Dan kom ik bij het voorstel zelf. Ik concludeer dat dit voorstel wordt aanvaard met de stem van de SP tegen. Dat is juist, zie ik. Daarmee is dit voorstel aanvaard.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van de SP geacht wordt te hebben tegengestemd.

PS2006WEM07

Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL).

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag is het voorstel Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL) aan de orde. Dat bevat de bijdrage in vier projecten van de provincie Utrecht aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Dit programma is in de commissie Water en Milieu (WEM) besproken. De CDA-fractie steunt dit programma. Het verbeteren van de luchtkwaliteit vindt het CDA belangrijk. In eerste plaats omdat een schone lucht belangrijk is voor de gezondheid van mensen. Omdat er in de Nederlandse regelgeving een koppeling wordt gelegd tussen de kwaliteit van de lucht en ruimtelijke ontwikkelingen, is het ook voor het doorgaan van allerlei bouwplannen van groot belang dat we aan de normen voor een schone lucht voldoen. In de commissievergadering is over de gezondheidsaspecten veel gesproken. Diverse instanties beschikken over gegevens ten aanzien van de gezondheid van mensen, maar op dit moment ontbreekt nog een goed overzicht van deze gegevens. Het lijkt het CDA een goede zaak – daarmee ondersteunen we het pleidooi van de PvdA-collega de heer Van Malenstein in de commissie en straks in deze Staten – als gedeputeerde Binnekamp deze gegevens verzamelt en in kaart brengt. In relatie tot de luchtkwaliteitgegevens kunnen dan black spots worden opgespoord en vervolgens aangepakt.

Een van de projecten in het PPL is gericht op de concessieverlening voor het openbaar vervoer, rijdend onder de provinciale concessie. Er wordt beoogd het openbaar vervoer schoner te maken. De meeste knelpunten op het gebied van de luchtkwaliteit liggen in stedelijke gebieden waaronder dat van de steden Utrecht en Amersfoort. De meeste bussen in die steden rijden onder de concessies die het BRU en de gemeente Amersfoort verlenen. Het stellen van normen aan de uitstoot van bussen is het meest effectief als dat in de hele provincie gebeurt, zeker ook in alle stedelijke gebieden. Door samenwerking met de concessieverleners, het BRU en de gemeente Amersfoort kan de effectiviteit van maatregelen worden verbeterd. Daarom verzoeken wij gedeputeerde Binnekamp om bij de concessieverlening voor het openbaar vervoer goed samen te werken met het BRU en de gemeente Amersfoort. Volgens ons dient hij daarbij in te zetten op zo streng mogelijke, realiseerbare emissienormen voor het openbaar vervoer.

Wij hopen dat de bijdragen van alle lagere overheden gezamenlijk aan het nationale samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit, samen met de rijksinspanningen voldoende zullen zijn om binnen afzienbare tijd overal aan de normen voor luchtkwaliteit te voldoen. Wij vertrouwen erop dat het PPL daaraan een goede bijdrage vormt.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag over de concessieverlening openbaar vervoer voor mevrouw Swets. Het is mij niet helemaal opgevallen, maar is er in haar visie iets gewijzigd in de portefeuilleverdeling in het college omdat zij hierop de gedeputeerde Binnekamp aanspreekt?

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als gedeputeerde Binnekamp graag wil dat gedeputeerde Mik daarop antwoordt dan mag dat ook van het CDA.

De heer VAN MALENSTEIN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! We praten vandaag over het vaststellen van het PPL. In de commissie hebben we dat een paar keer aan de orde gehad. Vorige jaar november verscheen al het regiobod. Het heeft even langer geduurd dan we dachten tot het nu zo ver is dat we aan het vaststellen van het PPL toe zijn. De PvdA-fractie vindt het een goed plan. Veel aanpak aan de

bron, een goede financiering, samenwerking met het BRU en bovendien is het een hartstikke actueel onderwerp. Zoals bekend, is in de Tweede Kamer de discussie volop gaande, sterker nog: de debatten zijn er net geweest en komende donderdag wordt er gestemd over diverse amendementen en moties ten aanzien van de wetgeving en over het besluit inzake luchtkwaliteit. Daarna gaat dit naar de Eerste Kamer en verder. Vanmiddag voeren we dan ook geen normeringsdiscussie. In de commissie hebben we het al gehad over Californië en de heer Schwarzenegger. Een groot deel van de commissie heeft daarbij vastgesteld dat scherpe normen werken. Waarom vraag ik daar nu, namens mijn fractie, aandacht voor? Dat betreft de gezondheid, waar mevrouw Swets daarnet al iets over gezegd heeft. In de commissies Water en Milieu (WEM) en Infrastructuur, mobiliteit en economie (IME) pleiten wij al jaren over mogelijke concrete stappen. Dit PPL biedt voor een flink deel die concrete stappen. Dat houdt in dat wij daar heel blij mee zijn, maar er is meer mogelijk. Wij waren als fractie dan ook aangenaam verrast toen wij het commentaar lasen van het college van GS op de rijksbegroting 2007. Daarvan was een flink deel van de reactie van GS gewijd aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor luchtkwaliteit. Ik citeer dan even: "Luchtverontreiniging is in de provincie Utrecht een belangrijk probleem. De provincie heeft een ambitieus maatregelenpakket vastgesteld: het Programma Provinciale Luchtkwaliteit. De noodzakelijke inspanning is groot en vraagt om blijvende steun door de rijksoverheid. Belangrijke veroorzaker van het luchtkwaliteitsprobleem is het wegverkeer. Wij pleiten voor een zeer intensieve inzet op een schoner wagenpark." Daarmee zijn wij als fractie heel blij mee.

Dan stappen we over naar wie er nu precies last hebben van luchtvervuiling. Volgens ons zijn dat mensen die last hebben van aandoeningen van de luchtwegen: astma en COPD (chronic obstructive pulmonary diseases) wat vroeger 'cara' werd genoemd. Maar waar wonen die mensen? We komen straks bij de aanpak van mogelijke knelpunten, en dan lijkt het ons relevant dat te weten. Als we dan echter proberen die gegevens op te zoeken – bij enkele instanties langsgaan, surfen op internet, gesprekken voeren – blijkt dat dit heel erg gefragmenteerd is. Die gegevens zitten in heel

verschillende hoeveelheden op heel verschillende plekken. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM) weet een stukje, bijvoorbeeld uit zijn epidemiologisch onderzoek, het Astmafonds heeft gegevens, de GGD in Midden-Utrecht en Eemland hebben wat, het Nationaal instituut voor eerstelijnszorg weet wat, kortom: het valt niet mee om die witte plekken in te vullen. Ten minste als je er niet achteraan zit. Dat is nu juist datgene wat we het college vragen.

In de voorbereiding van deze vergadering liep ik er tegenaan dat een medewerker van de GGD Utrecht mij vertelde dat de gedeputeerde al een onderzoek heeft laten doen door een bureau Tilly Vast – dat ik overigens niet ken – en dat er al deelonderzoeken beschikbaar zijn die bij de provincie dus bekend zijn. Daarvan vinden wij het jammer dat wij dat niet weten. Graag willen wij dat dus op korte termijn te weten komen.

Kortom: wij streven naar een zogeheten emissie-overzicht ook al zou dat niet 100% dekkend zijn. Een relatie die 100% is, moet je niet altijd nastreven. Denk daarbij maar aan de relatie tussen longkanker en roken. Het heeft tientallen jaren geduurd voordat dat echt bewezen werd geacht, terwijl die relatie al voor 90% of meer werd vermoed. Een streven naar perfectie kan daarbij dus slecht zijn. Dat betekent dat als wij naar een emissieoverzicht van gezondheidsgegevens streven dat de partijen die ik daarnet heb genoemd die gegevens zouden kunnen leveren. Overal zitten er fragmenten van. Het zou zo aardig zijn als dat overzicht door het toedoen van de provincie tot stand zou komen. Het lijkt ons een mooie taak om die versnipperde gegevens bij elkaar te brengen.

Dat betekent dat ons verzoek aan het college heel duidelijk is. College, verzamel de gegevens, maak een overzichtskaart, vergelijk die kaart met de reeds bekende overzichtskaart van de luchtkwaliteit, leidt hier samen met gemeenten 'blackspots' uit af, en pak die concentratieplekken aan.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In navolging van de fractie van de PvdA vindt de VVD dat er een goed programma voorligt. Het is een gedegen programma dat in nauwe samenwerking met Rijk en gebiedspartners is opgesteld. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit programma tot een adequate uitvoering kan komen

en dat dit daarmee een terugdringing betekent van fijnstof en stikstofdioxide betekent.

Ik reageer nu even inhoudelijk op het voorstel. Het bevat vier projecten. Twee ervan, het project doorstromingsmaatregelen, dynamisch verkeersmanagement en dat inzake alternatieve vervoerswijzen, zijn echter nog in de planonderzoeksfase. In het voorstel staat dat de dekking van de verwachte benodigde middelen bij deze twee projecten zal plaatsvinden vanuit de bijdrage van het Rijk. Dat vindt de fractie van de VVD uiteraard een goede zaak. Mocht het echter zo zijn dat het Rijk niet alle middelen bijdraagt, en mocht het zo zijn dat uit de onderzoeken blijkt dat er al zeer goede projecten zijn om de luchtkwaliteit te verbeteren, dan vindt de fractie van de VVD het verstandig dat alle projecten nog eens tegen het licht worden gehouden opdat op basis daarvan een mogelijk nieuwe verdeling van de gelden plaatsvindt. Het voorstel inzake de luchtkwaliteit dat onlangs in de Tweede Kamer is behandeld, zal naar verwachting in maart 2007 in werking treden. Dat voorstel biedt deze mogelijkheid. Daarbij verwijs ik gaarne naar pagina 23 van de nota van toelichting.

De VVD steunt het verhaal van de PvdA niet. Op zich kan de VVD instemmen met het verzoek aan Gedeputeerde Staten om gegevens over aandoeningen van de luchtwegen bij inwoners van de provincie in kaart te brengen. Wij vinden dat deze gegevens een bijdrage kunnen leveren in de discussie over fijnstof en NOx. Dat is dus prima. Om echter op basis daarvan het college op te dragen de blackspots aan te pakken, is volgens ons onmogelijk. Daarvoor zijn twee redenen. Ten eerste doelde de heer Van Malenstein er al op dat de relatie tussen aandoening van de luchtwegen en de luchtkwaliteit geen een-op-eenrelatie is. Nu kan men wel zeggen dat we niet altijd moeten wachten tot we een een-op-eenrelatie hebben alvorens zaken aan te pakken. Daarbij werd het roken als voorbeeld genoemd. Volgens ons heeft roken ook een sterke relatie met aandoening van de luchtwegen. Dat soort zaken kunnen we niet los van elkaar zien. Om nu te stellen dat als wij de blackspots gaan aanpakken, wij dat dan ook kunnen doen met de aandoening van de luchtwegen, die relatie is een-op-een niet te leggen.

Dan is er nog een zeer zwaar wegend punt waarom wij niet kunnen instemmen met het voorstel van de PvdA. Als wij kijken naar de probleemgebieden

en we hebben het dan over het overschrijden van de grenswaarden voor NOx en fijnstof, kunnen we vaststellen dat die probleemgebieden zich voornamelijk manifesteren in de binnensteden van Utrecht, Amersfoort, Veenendaal en Nieuwegein. Die steden hebben volgens ons van het Rijk een eigen verantwoordelijkheid gekregen om de problematiek aan te pakken. Zo heeft de stad Utrecht volgens mij gewoon geld gekregen om dit te gaan doen. Het zou dus raar zijn als de provincie zich hiermee gaat bemoeien of dat de provincie op de stoel van de gemeente gaat zitten. Wij als VVD vinden dat de gemeenten moeten doen wat hun taak is en dat de provincie doet wat zij moet doen. Samenvattend stemt de VVD in met het voorstel inzake het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL) omdat dit bijdraagt aan de verbetering van de luchtkwaliteit op een wijze die bij de provincie past.

De VOORZITTER: Dank u wel. Even ter voorkoming van misverstanden: volgens mij heeft de heer Van Malenstein alleen nog vragen gesteld. Ik weet natuurlijk niet wat hij nog in de achterzak heeft.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gereageerd op het betoog van de heer Van Malenstein.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben blij dat we vandaag dit voorstel behandelen om de luchtkwaliteit te kunnen verbeteren. Eindelijk dus actie, zou ik zeggen, want het thema 'luchtkwaliteit' loopt als een rode draad door mijn Statenperiode, vanuit mijn deelname in de commissies WEM en IME. Dan is het fijn als er definitieve paaltjes kunnen worden geslagen. Dit plan is er zo een volgens mij. De slechte luchtkwaliteit veroorzaakt in de provincie Utrecht op diverse plaatsten milieu- en gezondheidsproblemen. De provincie gaat zich met dit plan in de komende jaren fors inspannen om verbeteringen te realiseren en zo gezondheidsklachten van burgers te verminderen. Die gezondheid staat voor GroenLinks centraal. Daarom ondersteunen we de vragen van de PvdA aan de gedeputeerde over het opstellen van een gezondheidskaart en het aanpakken van gezondheidsblackspots. Met deze projecten gaan wij op weg om te voldoen aan de Europese regelgeving op het gebied van luchtkwaliteit zodat die lucht-

kwaliteitknelpunten ook minder belemmerend zullen zijn voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is het natuurlijk belangrijk, zoals hier al is gezegd, dat de provincie hierbij samen optrekt met het Rijk, het BRU en de gemeenten. Wij kunnen het programma met de vier voorgestelde projecten ondersteunen. Het eerste project waarbij een hoge ambitie wordt opgelegd is de EEV-norm. De concessieverlening is heel ambitieus maar volgens ons ook zeer haalbaar en erg belangrijk om gerealiseerd te worden. De keus voor deze norm zal ook bij de andere provincies en bij de landelijk opererende vervoersbedrijven een belangrijk signaal afgeven.

In het tweede project inzake doorstroming moet volgens ons bijzondere aandacht worden besteed aan de doorstroming van het vrachtverkeer. Vooral bij de stops van het vrachtverkeer waar relatief veel uitstoot plaatsvindt, zou relatief snel veel resultaat geboekt kunnen worden.

Ook het project 'Rijden op aardgas' is omvangrijk. Dat zal een belangrijke bijdrage kunnen geven aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Daarbij benadrukken wij wel dat wij het inzetten op aardgas zien als een eerste stap in de transitie naar hernieuwbare brandstofstoffen. Aardgas is weliswaar heel schoon, maar dat is wel een fossiele brandstof. Door het eigen wagenpark van de provincie ook op aardgas te laten rijden, zoals wordt voorgesteld, laten we als provincie in ieder geval zien aan andere overheden zomede aan marktpartijen dat we als provincie ook zelf ons steentje bijdragen.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het Provinciale Programma Luchtkwaliteit (PPL) is, zoals velen hier al hebben gezegd, een goed voorstel. Ik vind het alleen jammer dat het via landelijke wetgeving is afgedwongen en dat het niet direct met het Provinciale Milieubeleidsplan (PMP) is meegegenomen waar wij de ambitie die nu in het PPL voorkomt ook toen al genoemd hebben. Maar helaas, KWATTA kwam er toen overheen. Ik ben wel blij dat nu ook in het stuk staat dat volksgezondheid niet alleen een onderwerp is van de rijksoverheid maar ook van andere overheden. D66 kan niet tegen dit voorstel zijn. Er staan diverse onderwerpen in die wij al vele malen genoemd hebben bij het PMP, het SMPU en bij

allerlei andere voorstellen die er geweest zijn. Wij zullen dit voorstel dan ook steunen.

De vragen van de PvdA lijken ons een zinnige aanvulling op dit plan en op andere plannen die er binnen de provincie zijn. Ik heb nog één vraag voor de gedeputeerde over het voorstel inzake een bus die op aardgas rijdt. Voor de volksgezondheid is dat een prachtig plan. Zo'n bus heeft weinig uitstoot van gevaarlijke stoffen, maar aardgas is en blijft een fossiele brandstof dus echt zo duurzaam is dit nu ook weer niet. In de commissie IME komt een notitie van wijziging van het SMPU. Daarin wordt in een onderzoek aandacht besteed aan het rijden op waterstof. Ik vraag mij af of de gedeputeerde bij dat onderzoek kan aansluiten en of hij niet alleen voor het SMPU, maar ook voor het PMP daarnaar onderzoek kan laten doen.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De bespreking en besluitvorming ligt voor in het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL). Luchtkwaliteit is een begrip dat al lange tijd niet meer is weg te denken van de politieke agenda. De ChristenUnie vindt dat er in het voorliggende stuk blijk van wordt gegeven dat de provincie de aanpak van de luchtverontreiniging ter hand wil nemen. Onze fractie staat er positief tegenover dat de provincie deze handschoen oppakt en haar regisserende en stimulerende rol serieus neemt. Onze fractie heeft hoge verwachtingen van de mogelijkheden tot verbetering van de luchtkwaliteit, mede door inzet van de projecten die nu ter besluitvorming voorliggen. Verbetering van de luchtkwaliteit kan een positieve invloed hebben op ieders individuele volksgezondheid. Tevens kan hiermee het hoofd worden geboden aan inrichtingsproblemen die zijn ontstaan vanwege de luchtkwaliteitseisen die Brussel van ons verlangt. Samengevat, kunnen wij het voorstel steunen.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen direct met de deur in huis vallen: wij steunen het Provinciale Programma Luchtkwaliteitsplan (PPL). We hebben er lang op moeten wachten, maar uiteindelijk geven wij er toch onze steun aan. Er zijn nog wel enkele opmerkingen over te maken. In de commissie hebben wij reeds onze twijfel kenbaar gemaakt over de vraag of die EEV-norm zakelijk gezien wel haalbaar is. Zijn die bussen in die grote aantallen in het streefjaar

2008 wel beschikbaar? Daar twijfelen wij aan. Wij hebben ook gewezen op het bestaande gevaar van een grootscheepse kapitaalvernietiging. Eigenlijk is dat nu een feit want er staan nu al grote garages vol met onbruikbare bussen die vanwege de overschrijding van een in de concessie gestelde leeftijdsnorm de weg niet meer op mogen. De commissie heeft haar zorg uitgesproken over wat er nu gebeurt met de bussen die nu kennelijk te vies zijn om te gebruiken. Die vraag leg ik nu ook voor aan de gedeputeerde.

De andere projecten die in het voorstel worden genoemd zijn wel interessant. Voor twee studieprojecten wordt wel geld vrijgemaakt, maar dat betekent tevens dat daarvoor nog meer geld moet komen. Wat dat betreft, zijn wij er dus nog niet. In de commissie hebben we onze twijfel geuit over het rijden op aardgas. Moeten we niet beter keizen voor biodiesel? Echter op grond van wat er bekend is over de productie van biodiesel vinden wij toch dat er wel reden is om voor aardgas te kiezen. Gebruik van geïmporteerde biodiesel kan immers leiden tot slechte landbouwpolitiek in de derde wereld.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is nu het woord aan gedeputeerde Binnekamp die, net als daarstraks gedeputeerde Kamp dat deed, integraal zal antwoorden namens het college.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben toch wel blij dat dit voorstel unaniem door de Staten wordt ondersteund. Enkele partijen hebben nog wat vragen gesteld waarop ik in het kort nog even inga. Mevrouw Swets heeft gevraagd of bij de concessieverlening ook rekening gehouden kan worden met andere partijen. Ik vermoed dat zij bedoelt of andere partijen zoals het BRU, de Stad Amersfoort, de Stad Utrecht ook betrokken zijn bij het opleggen van de EEV-norm. In het besluit staat dat het gaat om de EEV-norm. Gedeputeerde Mik gaat straks bij de concessieverlening bekijken hoe die EEV-norm kan worden ingevuld. Ik kan mevrouw Swets verzekeren dat wij dat in de regio, waar de vervoersmaatschappijen bezig zijn, integraal zullen aanpakken. Wij lopen als provincie wat voorop. De Stad Utrecht denkt er bestuurlijk ook heel goed over na. Ik schat de kans hoog in dat de Stad Utrecht binnen afzienbare tijd dat besluit ook zal

nemen. Maar daarover kan ik nog geen zekerheid geven. Die verwachting heb ik echter wel, zeker ten aanzien van het BRU die al heeft laten weten dat men ernstig overweegt die EEV-norm te gaan hanteren. Het is dan uiteraard aan collega Mik om te vertellen hoe hij straks met dit besluit van de Staten bij de concessieverlening aan het werk gaat. Mevrouw Das moet dit zien als een transitie. Dat hebben we in de commissie uitvoerig besproken. Aardgas is ook niet oneindig beschikbaar. De wetenschap op het gebied van bio-ethanol enzovoort is nog zeer beperkt. Wie weet wat hierover tien jaar verder op tafel zal liggen? Misschien zouden we dan kunnen besluiten om over te gaan op dat soort vormen van energie zoals door mevrouw Das is genoemd. Ik zie het ook als een overgangsfase, maar laten we nu even gebruik maken van de middelen die we hebben en waarmee we op de korte en middellange termijn heel grote successen kunnen boeken. Veel partijen hebben gesproken over dit project, maar we hebben natuurlijk ook een hele discussie gevoerd over de whisperbus, zo zeg ik tot de heer Van Malenstein. Kan hij zich dat nog herinneren? Daar is toen nog heel lang over gesproken.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat was niet mijn vraag. Ik vroeg namelijk of het college mee zou kunnen doen aan het onderzoek dat vanuit het SMPU opgezet zal worden.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, daar kom ik nog op. Zodra dat onderzoek is gestart, zullen wij ons daarbij integraal als college aansluiten. Dat onderzoek en dat over het gebruik van waterstof staat nog in de kinderschoenen. Over tien jaar zullen wij daarover veel meer duidelijkheid hebben gekregen. Ik kan de heer Van Malenstein verzekeren dat op reis- en provinciaal gebied breed door de provincie en in IPO-verband wordt gekeken naar dat soort transitiemogelijkheden.

De heer Van Malenstein heeft voorts gezegd dat er al veel gegevens beschikbaar zijn. Die staan al op internet bij RIVM, bij de GGD in Utrecht en elders. In de loop der jaren hebben wij echter via diverse onderzoeken al veel gegevens in kaart kunnen brengen. Van de week heb ik de Staten nog een pakket gestuurd met een verzameling

van gegevens waaruit te zien is dat wij de knelpunten al in beeld hebben.

Ik vind dus dat er al voldoende materiaal is. Ik heb begrip voor de opmerking van de heer Van Malenstein dat een en ander wellicht te fragmentarisch is. Ik ben bereid te bekijken hoe we dat kunnen bundelen, zodat dit in één totaaloverzicht makkelijk lees- en raadpleegbaar is. Wellicht kunnen er dan ook conclusies uit getrokken worden. Op redelijke termijn zou ik dus wel aan de wens kunnen voldoen.

Het tweede punt over de aanpak van 'black spots'.

De heer VAN MALENSTEIN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Betekent dit dat de gedeputeerde hier toezegt dat gegevens over de gezondheid verzameld worden? Totnogtoe heeft de gedeputeerde alleen gesproken over gezonde luchtkwaliteit. Maar de vraag ging nu juist over de gezondheidsgegevens.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die gezondheidsgegevens kan ik niet in kaart brengen. Die heeft de GGD, zoals ik al eerder heb gezegd. Ik kan wel alle gegevens omtrent luchtkwaliteit in kaart brengen. De Gezondheidsraad spreekt niet meer over gezondheidseffecten in de zin van dat daarmee een relatie met de luchtkwaliteit gelegd kan worden en waarbij getoond wordt waar de blootgestelden zitten. Ook stelt die raad dat er sprake is van minder dan vijf procent en dan moet die relatie gelegd worden met blootgestelden. Daarbij merk ik dan op dat ik graag de fragmentarische beeldvorming in één plan wil neerleggen. Dan gaat het om de knelpunten en om de blootgestelden in de provincie.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie heb ik met verbazing het verweer van de heer Binnekamp op de vragen van de heer Van Malenstein aangehoord. Ik heb meer het idee dat de gedeputeerde zegt dat hij die gegevens niet kan bundelen en beschikbaar stellen. Het lijkt alsof hij niet durft te zeggen dat hij dat niet wil doen.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Willen is het woord niet. De GGD en de RIVM leggen de relatie niet met gezondheidsgegevens en milieu. Ik wil de GGD best vragen die gegevens te verstrekken maar ik denk dat de GGD dat niet zal doen. De Gezondheidsraad adviseert

die gegevens niet openbaar te maken, omdat maar vijf procent van het aantal inwoners kennelijk last heeft van luchtkwaliteit. Vandaar dat de GGD die gegevens niet beschikbaar zal willen stellen. Zij zeggen: kijk naar de blootgestelden, kijk naar de knelpunten en ga die oplossen, want dan pakken we ook de gezondheidsaspecten mee.

De heer R.E. DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan kom ik toch tot de conclusie dat de gedeputeerde niet om die gegevens wil vragen.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan het niet. Ik kan niet bij de GGD aankloppen met het verzoek of ze mij die gegevens willen verstrekken om dan te vernemen dat ze dat niet zullen doen.

Vanuit dát vertrekpunt, zeg ik nu tot de heer Van Malenstein, ben ik graag bereid om alles wat hij fragmentarisch vindt, te verzamelen en te bundelen, zodat we een goed beeld krijgen van de blootgestelden en de knelpunten, opdat we de analyses daarop kunnen loslaten en we de knelpunten kunnen oplossen.

De tweede vraag betreft de 'blackspots'. Die komen voornamelijk in de steden voor. Zo heeft de Stad Utrecht een luchtkwaliteitsplan gemaakt. Dat kost om en nabij € 50.000.000. Daar zitten natuurlijk veel blackspots in. De Stad Utrecht is verantwoordelijk voor de oplossing van die blackspots. Ik kan daar weinig aan doen, behalve dat ik aan het college van b. en w. van Utrecht kan vragen of men zo vriendelijk wil zijn vooral ook aandacht te besteden aan de blackspots. Die betreffen immers hún verantwoordelijkheid.

Ik heb inmiddels begrepen dat de Staten akkoord gaan met dit programma. Als dat inderdaad zo is, dan gaan wij op basis van dit programma en op basis van het programma van de gemeenten één gebiedsprogramma maken. Daarbij zou ik aandacht kunnen vragen bij de gemeenten om eens te bezien hoe wij binnen dat regionale programma die blackspots een bepaalde prioriteit kunnen geven. Dat kan ik wel doen. Ik kan echter niet het voortouw nemen door te stellen dat wij die blackspots zullen aanpakken omdat ik doodeenvoudig daartoe niet bevoegd ben. Als de Staten dat toch van mij verlangen, plaats ze mij voor een onmogelijke situatie. Die noodzakelijke bevoegdheid kan ik niet afdwingen.

Bovendien krijgen Utrecht, Amersfoort en andere steden geld van het Rijk om juist die blackspots aan te pakken.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede ronde?

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen graag een heel korte schorsing.

De VOORZITTER: Dat kan. Dan schors ik voor tien minuten de vergadering. Dat is dan tevens de pauze die wij al in gedachten hadden na dit agendapunt.

Schorsing van 16.18 uur tot 16.32 uur.

De VOORZITTER: De vergadering is heropend. We waren gebleven bij het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit. Ik begrijp dat uit het vruchtbare pauzeoverleg in ieder geval het verzoek is gekomen om te beginnen met de tweede termijn van de Staten met de bijdrage van de PvdA. Dan kunnen andere fracties daarop reageren.

Het woord is aan de heer Van Malenstein.

De heer VAN MALENSTEIN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het zal u misschien niet verbazen dat gedeputeerde Binnekamp ons niet geheel heeft overtuigd. Of beter gezegd: helemaal niet. In de eerste plaats hebben we al volop de gegevens over luchtkwaliteit. Daar vragen wij niet om. Ten tweede zijn gefragmenteerde gegevensverzamelingen bekend over de gezondheidsgegevens van mensen. Natuurlijk is het niet zo dat als men weet waaraan wie, waar in Nederland, uiteraard geanonimiseerd, lijdt dat men daaruit dan kan afleiden dat daar en daar, die en die maatregelen nodig zijn. Natuurlijk is dat niet zo. Wij zeggen ook niet dat er zo maar een een-op-eenbenadering uit kan komen. Wat wij wel willen, is heel duidelijk. Wij willen de witte plekken op gezondheidsgebied die nu bestaan, laten verzamelen door het college van GS. Dat is echt niet moeilijk en dat kost echt niet zo veel geld. Maar dat is wel en wel degelijk mogelijk. Ik heb de instanties al genoemd bij wie dat zou kunnen: RIVM, Astmafonds, GGD, Nationaal instituut voor eerstelijnszorg (Nivel) en bij nog enkele andere. Men kan zelfs overwegen – maar dat vragen wij niet eens – de gegevens op te vragen van medicijnge-

bruikers van astma c.q. aandoeningen aan de luchtwegen: COPD. Maar dat laatste vraag ik niet eens, ofschoon het mooi zou zijn als de gedeputeerde dat zou willen.

Op die manier kan dat dan bekeken worden. Door die gezondheidsgegevens naast die van de luchtkwaliteitemissies te leggen en die twee met elkaar te vergelijken, lijkt het ons dan voor de hand te liggen dat daaruit een aantal blackspots afgeleid kan worden. En als die blackspots afgeleid kunnen worden is dat niet voor 100% wetenschappelijk zeker, maar wel behoorlijk indicatief-richtgevend. Met die gegevens kan dan tot een aanpak worden overgegaan. En daar willen wij immers graag naar toe.

Met het oog daarop is er een motie over luchtkwaliteit en gezondheid door mij opgesteld en die luidt:

**Motie M2 (PvdA, CDA, GroenLinks, D66):
luchtkwaliteit en gezondheid.**

*Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering
bijeen op 16 oktober 2006, behandelend het
voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 augustus
2006 tot vaststelling van het Provinciale
Programma Luchtkwaliteit;*

overwegende:

- *dat het Provinciale Programma Luchtkwaliteit een aantal bronnen van luchtvervuiling tracht aan te pakken c.q. de vervuiling vanuit deze bronnen tracht terug te dringen;*
- *dat het achterliggende doel hierbij is om de gezondheid van mensen te verbeteren;*
- *dat nog vrijwel niet bekend is welke mensen ten gevolge van luchtvervuiling door wegverkeer extra risico's lopen op aandoeningen aan de luchtwegen, resp. hiervan reeds dergelijke aandoeningen hebben;*
- *dat informatie van het RIVM aangeeft dat het per jaar landelijk kan gaan om 18.000 mensen, die hierdoor tien jaar eerder overlijden;*
- *dat diverse regionale en landelijke instanties over gegevens inzake aandoeningen aan de luchtwegen beschikken;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *deze gegevens over inwoners van de provincie zo spoedig mogelijk te verzamelen en in een overzichtskaart vast te leggen;*

- *het aldus verkregen overzicht te vergelijken met de reeds bekende overzichtskaart van luchtkwaliteitgegevens;*
- *in samenwerking met gemeenten, de hieruit af te leiden blackspots aan te pakken;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Dan ga ik even terug naar het CDA. Het woord is aan mevrouw Swets.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben de motie mede ondertekend, dus wij stellen ons achter hetgeen de heer Van Malenstein daarnet heeft uitgesproken.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst denk ik dat hier een heel goed plan ligt waarin de provincie Utrecht haar verantwoordelijkheid neemt om de luchtkwaliteit aan te pakken. Vervolgens maakt de PvdA duidelijk dat er bepaalde gezondheidsgegevens bekend zijn en ook zijn op te vragen, terwijl de gedeputeerde meldt dat er niets op te vragen en te verkrijgen is. Ik ben erg benieuwd wat nu de echte uitkomst is. Het is lastig te discussiëren als de een zegt dat iets wel te verkrijgen is en de ander zegt dat dit niet zo is. Ik heb van het college van GS begrepen dat die gegevens, voor zover die überhaupt bekend zijn, in het verleden ook aan de commissies IME en WEM zijn gegeven.

De heer VAN MALENSTEIN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van der Burg legt terecht de vinger op de goede plek. Als het gaat om gezondheidsgegevens hebben we nog niks ontvangen, niet in de commissie IME, noch in de commissie WEM. Maar die gegevens zijn wel op te vragen. Het maakt echter een groot verschil of we dat als burger dan wel als Statenlid opvragen, dan wanneer dat door het provinciale bestuur wordt opgevraagd. Ik heb een aantal instanties genoemd en ik heb daarbij gezegd dat er eigenlijk nog meer zijn op te noemen, maar ik heb niet om perfectie daarbij gevraagd door die gegevens bij alle instanties op te vragen. Die gegevens kunnen dus verzameld worden.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In aansluiting op wat de heer Van Malenstein daarnet zegt: er zijn al gegevens beschikbaar gesteld over de luchtkwaliteit. Gegevens over de gezondheid blijkt dus toch een lastig verhaal te zijn, waarbij de PvdA zegt dat die gegevens wel verkregen kunnen worden. Dat vinden wij dus een lastige discussie. Wij blijven echter bij het standpunt dat ook al krijgen we die gegevens over gezondheid boven water en ook al gaan we dat vervolgens vergelijken met de gegevens over de luchtkwaliteit, zodat we op basis daarvan mogelijke blackspots te zien krijgen, het toch tamelijk lastig is om daarop echt actie te ondernemen als provincie. Die redenen hebben wij al genoemd. De eerste is dat die een-op-eenrelatie tussen gezondheid en fijnstof heel lastig te leggen is. Ten tweede is het met name aan de gemeenten om daarop actie te ondernemen.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoef eigenlijk niets meer toe te voegen aan mijn verhaal in eerste instantie. Ik spreek alleen steun van GroenLinks uit voor de motie die zojuist is ingediend en toegelicht.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 heeft de motie van de PvdA mede ondertekend. Als die motie wordt uitgevoerd menen wij dat er een goed plan ligt dat als basis kan dienen voor toekomstige oplossingen voor gezondheidsproblemen binnen deze provincie.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn. De ChristenUnie kan de motie ondersteunen.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter! De SP ondersteunt de motie van de PvdA.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik vooropstellen dat die motie buitengewoon sympathiek klinkt. Maar dat is dan ook de enige verdienste van die motie. Sorry, dat ik dat een beetje hard zeg misschien, maar dit negeert variabelen in de inrichting van een wijk of bij de aankleding van een straat. We weten dat ook in de sfeer van groenvoorzieningen allerlei ontwikkelingen gaande zijn ter bestrijding van fijnstof. Groen kan

daarbij als een heel goede zeef worden gebruikt. Al dat soort gegevens wordt niet opgevraagd. Dergelijke kaarten worden niet over gegevens over luchtkwaliteit en dergelijke gelegd. Als deze motie dan wordt uitgevoerd, gaan we volgens mij te veel uit van de een-op-eenrelatie tussen luchtwegenproblemen en de luchtkwaliteit. Ik zeg niet dat die problemen er niet zijn, ik zeg niet dat wij ons daarover geen zorgen moeten maken, maar ik zeg wel dat er meer variabelen zijn en die zullen we ook in beeld moeten brengen. Deze motie is een sympathiek gebaar maar gericht op een eigenlijk onverantwoord onderzoek. Zeker als de ene kaart op de andere wordt gelegd, zoals bij een paar van die ouderwetse transparanten gebeurt, waardoor je ineens blackspots kunt krijgen. Dat zegt nog niet zo veel. Ook al zou men dat op die manier kunnen analyseren. Het gaat te veel van vooronderstellingen uit. In die zin zou ik er niet voor zijn om dit onderzoek op deze wijze uit te voeren. Ik kan mij wel voorstellen dat als wij nog even verder nadenken wij als Provinciale Staten op enig moment zeggen dat wij als Staten hiervoor toch een breder en grondiger wetenschappelijk verantwoord onderzoek moeten hebben. Maar dat moet dan uitbesteed worden en daarvoor wordt niet de gedeputeerde op pad gestuurd om zelf de gegevens te verzamelen. Om die reden steunen wij deze motie niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de gedeputeerde.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De woorden van de heer Bisschop zijn mij uit het hart gegrepen. Ik heb zoiets al een keer herhaald; de heer Van der Burg heeft dat ook al gezegd: die een-op-eenrelatie is gewoon niet te leggen. De Gezondheidsraad begint daar ook niet aan. Het advies van de Gezondheidsraad is, en ik lees het de Staten nu voor: "Het komt erop neer dat minder dan vijf procent van de luchtwegenaandoeningen veroorzaakt wordt door luchtverontreiniging". De Gezondheidsraad adviseert dan ook om uit te gaan van blootstelling. En die blootstelling hebben wij in beeld. En nu het verhaal dat in de commissie IME enige tijd geleden gegevens beschikbaar zijn gesteld als het gaat om gezondheid; dat verhaal is niet juist. Daar waren ook gegevens bij met MAVI 2 en 3 en dat gaat allemaal over knelpunten, over blootgestelden. Dat

kunnen wij oplossen door maatregelen te nemen. Als de Gezondheidsraad adviseert om die een-op-eenrelatie niet te doen, dan begrijp ik dat wel. Die relatie is immers moeilijk te leggen en die zaait bovendien veel onrust in een wijk, in een locatie of in een regio. Als de Staten mij dwingen dat toch te doen, zal ik het nog een keer vragen en ik kom dan met het antwoord terug dat ik van de instanties daarop krijg.

De VOORZITTER: Dank u wel. Daarmee zijn de beraadslagingen gesloten. We beschikken nog niet over de tekst van de motie. Ik stel zorgvuldigheidshalve voor nu eerst enige andere agendapunten af te tikken zodat de Staten, als die straks een besluit nemen over de motie, de tekst ervan alsnog hebben kunnen lezen.

PS2006BEM35

Wijziging van de Algemene subsidieverordening inzake regionale historische centra en het toevoegen van een bijlage en intrekking van de Verordening vernieuwing volkshuisvesting.

PS2006BEM28

6e wijziging Programmabegroting 2006.

PS2006IME04

Instellen voorziening ROV-Utrecht.

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorstellen.

PS2006IME03

Besteding dienstreserve WVV.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie hadden wij ons al aangesloten bij het commentaar van de fractie van het CDA, die commentaar had op de hoge kostenpost voor de inhuur van externe deskundigen. Daar tekenen wij bezwaar tegen aan.

De VOORZITTER: Waarvan akte.

Zonder hoofdelijke stemming en zonder beraadslaging besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel, met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van de SP.

PS2006WEM06

Wijziging Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden inzake uitgangspunten kostentoedeling en bestuursamenstelling.

De VOORZITTER: Voor dit punt geef ik het woord aan mevrouw Fokker. Ik heb voorts begrepen dat ook van de zijde van D66 en GroenLinks een stemverklaring zal worden afgegeven.

Mevrouw FOKKER (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De vorige keer toen hetzelfde speelde hebben wij bij AGV gezegd dat wij willen dat degene die betaalt, bepaalt. In dit geval gaat de kostentoedeling wijzigen en de bestuursamenstelling wordt nog niet aangepast. Dat vinden wij principieel onjuist. Als zich dat nu weer voordoet vinden wij dat dit niet gesteund moet worden. Deze keer echter, gelet ook op het gegeven dat het stedelijke waterbeheer wel zijn vorm moet krijgen, gaan wij wel akkoord met dit voorstel. Feitelijk vinden wij echter dat dit niet zou kunnen.

De heer VIS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wie betaalt, bepaalt. Hier gaat het om een kostentoedeling die niet gelijk gepaard gaat met een bestuurswijziging en dat vinden wij een onjuiste gang van zaken. Daarom is de fractie van GroenLinks tegen dit voorstel.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik lees nu keurig voor wat er op mijn blaadje staat. De reden is het feit dat gedurende een bepaalde periode de kostentoedeling wijzigt zonder dat hiermee parallel de bestuursamenstelling wordt aangepast. Daar kunnen wij niet mee akkoord gaan.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook de SP sluit zich aan bij de bezwaren die er tegen de kostentoedeling zijn.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nog even ter verduidelijking van het standpunt van de SP. De heer De Vries zegt dat hij bezwaren heeft tegen de kostentoedeling en dat hij zich daarbij aansluit. Maar ik hoor van de andere sprekers dat ze bezwaar hebben tegen de bestuursamenstelling.

De heer L. DE VRIES (SP): Mijnheer de Voorzitter!

Daar heeft de heer Van de Groep helemaal gelijk in. Ik wilde eigenlijk ook nog zeggen dat ik mij aansluit bij wat andere sprekers hebben gesteld. Neemt u mij dat niet kwalijk.

De VOORZITTER: Dat is een heel veilige formulering. Agendapunt 10 is daarmee aanvaard met aantekening van D66, GroenLinks en SP tegen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel. Tegen het voorstel hebben gestemd de fracties van D66, GroenLinks en SP.

PS2006WEM07

Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (vervolg).

De VOORZITTER: Ik ga nu terug naar punt 9. De motie is inmiddels uitgereikt. Is mijn conclusie juist dat deze motie wordt aanvaard met de stemmen van VVD en SGP tegen?

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M2, met de aantekening dat de fracties van de VVD en SGP geacht worden te hebben tegengestemd

De VOORZITTER: Dan nu het programma als zodanig. Als ik het goed begrijp zijn de Staten met algemene stemmen akkoord met het voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

PS2006WEM09

Initiatiefvoorstel van de VVD-fractie inzake verantwoord verlichten.

De VOORZITTER: Ik had begrepen dat er mogelijk ook een ordevoorstel zou worden gedaan op dit punt.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Begrijp ik goed dat u dit voorstel in bespreking wilt geven?

De VOORZITTER: Ja.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik een voorstel van orde.

Op onze agenda staat het initiatiefvoorstel van de VVD-fractie inzake verantwoord verlichten. Onze fractie prijst initiatieven vanuit de Staten en zeker ook van de VVD in dit verband. Hoe initiatiefrijker, hoe beter, zullen we maar zeggen. Maar dan zeg ik er wel bij dat wij met elkaar een reglement van orde hebben, artikel 45. Daarin staat dat de voorstellen die zijn ingediend op de agenda voor de eerstvolgende vergadering worden geplaatst. Dat is keurig gebeurd. Vervolgens bepaalt de vergadering op voorstel van de voorzitter wanneer de indiener zijn voorstel mondeling kan toelichten. Er zou dus een besluit moeten worden genomen of de indiener de gelegenheid daartoe wordt gegeven en vervolgens kan er een behandeling van het voorstel plaatsvinden. De vergadering kan op dezelfde, hetzij op een nader te bepalen dag het voorstel in overweging nemen. Wij hebben het goede gebruik dat zaken die hier in de Staten aan de orde komen, tenzij ze spoedeisend van aard zijn, zorgvuldig worden behandeld in de functionele commissie of commissies. Wij hebben in elk geval in de commissie Water en Milieu een bespreking gehad naar aanleiding van een ambtelijk stuk waarin een aantal alternatieven op het gebied van energiebesparende projecten naast elkaar werden gelegd en waarvan de conclusie toch was: laten we de drie punten die er zijn wat breder onderzoeken, daarover rapporteren en laten we vervolgens tot een afweging komen. Als dit initiatiefvoorstel nu al wordt behandeld en als het niet terugverwezen wordt naar de commissie, zien wij dat het onderwerp te smal dreigt te worden afgehandeld. Met een brede behandeling heb ik twee dingen op het oog. In de eerste plaats zijn er ook andere projecten. Daarover moet informatie zijn om goed te kunnen afwegen hoe die drie punten zich verhouden tot het budget. Maar het andere punt dat ik heb, is dat de voorstellen van de fractie van de VVD nadrukkelijk ook consequenties hebben voor de verkeersveiligheid. In de commissie IME is daarover absoluut niet gesproken. Het zou dus ook goed zijn dat de commissie WEM samen met de commissie IME de consequenties van het project Verantwoord Verlichten bespreekt. Mijn voorstel van orde is dus om dit onderwerp vandaag niet inhoudelijk te behandelen, maar dit terug te verwijzen naar behandeling in de commissie WEM samen met de commissie IME en als Staten vervolgens nader advies van die commissies af te wachten alvorens hierover te vergaderen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan stel ik voor dat wij op dit moment de discussie beperken tot het ordevoorstel over het wel of niet behandelen in deze vergadering van punt 11 van deze agenda.

Ik loop nu even de fracties langs om hun reacties op het ordevoorstel te vernemen van de heer Van de Groep.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn het eens met het ordevoorstel van de ChristenUnie.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het onderwerp is al verschillende keren in de commissie besproken en wij vinden dat nu politiek de hoofdkeuzes gemaakt moeten worden. Wij zijn voorts bereid over de details verder in de commissies te praten.

De heer SWANE (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn het eens met de PvdA.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn het eens met de PvdA en de VVD.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen graag verder gaan met dit agendapunt. Wij zijn het eens met GroenLinks, VVD en PvdA.

De heer WIITEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij steunen het voorstel van de ChristenUnie.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dat geldt ook voor de SGP.

De VOORZITTER: Dan concludeer ik dat er een meerderheid is om het voorstel nu te behandelen. Dan wil ik overstappen op de inhoudelijke behandeling van dit voorstel. Het woord is aan de heer Van der Burg omdat het hier een initiatiefvoorstel van de fractie van de VVD betreft.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Aan de orde is dus toch ter behandeling vandaag dit initiatiefvoorstel van de VVD-Statenfractie.

Verlichting is essentieel in onze samenleving. Soms kunnen we echter constateren dat er sprake is van nutteloos licht. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan

lichtuitstraling boven kassen en industriegebieden.

Dan concludeer ik dat het licht of het lichtniveau op onderdelen eigenlijk ongewenst is. Ook bij natuurgebieden kan er sprake zijn van dergelijke lichthinder. Bijvoorbeeld door de verlichting van een weg die in de buurt van zo'n gebied loopt. Ten tweede: het opwekken van licht kost energie. Het opwekken van energie gaat gepaard met het ontstaan van CO₂-uitstoot. In het kader van de klimaatverandering dient de CO₂-uitstoot zo veel mogelijk beperkt te worden.

Tot slot – en dat betreft zeker niet het onbelangrijkste aspect: inefficiënte verlichting kan bijdragen aan de verkeersonveiligheid doordat automobilisten juist verblind worden door ongewenst licht of men kan niets zien doordat er geen licht is.

Dit alles heeft de VVD ertoe gebracht een initiatiefvoorstel over verantwoord verlichten in te dienen. Daarbij dient gezegd te worden dat de fracties van de PvdA en GroenLinks waardevolle bijdragen hebben geleverd aan dit initiatiefvoorstel.

Wat beogen wij met dit voorstel? Wij willen dat de provincie Utrecht een dusdanig verlichtingsplan opstelt en uitvoert voor de provinciale wegen, dat: (a) zorggedragen wordt voor een goede verkeersveiligheid bij duister; dat: (b) het energieverbruik en de CO₂-uitstoot worden teruggedrongen en dat: (c) de lichthinder of lichtvervuiling wordt teruggedrongen, zeker bij de natuurgebieden en bij de gebieden van de EHS.

Daarnaast willen wij met dit initiatiefvoorstel dat gemeenten gestimuleerd worden kansrijke gemeentelijke projecten op het gebied van verantwoord verlichten op te pakken. Gemeenten hebben immers ook behoorlijk veel wegen in beheer en ook bij die wegen kent men vaak dezelfde problemen als bij de wegen van de provincie.

Dan iets over de kosten. Het is lastig om de exacte kosten van dit initiatiefvoorstel weer te geven. De uiteindelijke kosten hangen immers nauw samen met de keuze van verlichting. Om wat indicaties te geven: als we de nog niet vervangen armaturen langs de provinciale wegen allemaal gaan vervangen, zal vervanging door milieuvriendelijke armaturen minimaal € 1.000.000 kosten. Als echter op onderdelen wordt gekozen voor andere oplossingen – en dat zal zeker gebeuren – zoals actieve markering, LED-, probeam, counterbeam en dimbare verlichting, en dat kan in het kader van

het tegengaan van lichthinder uiteraard gewenst zijn, dan staan daar andere en hogere kosten tegenover.

Ten slotte kan het ook nog zo zijn dat er lantaarnpalen of verkeersmasten vervangen moeten worden. Het zou dan nuttig zijn die te vervangen door aluminiumlichtmasten. Waar op provinciale wegen regelmatig ongelukken gebeuren, kan het goed zijn om aluminiumlichtmasten te plaatsen: wie met een auto tegen een aluminiumlichtmast aanrijdt, heeft immers meer kans van overleven dan bij een botsing met een stalen mast.

Dat is de reden geweest van het feit dat wij in het initiatiefvoorstel € 2.200.000 gereserveerd hebben voor de aanpak van lichthinder langs provinciale wegen en dat wij € 500.000 hebben gereserveerd voor het stimuleren van kansrijke gemeentelijke projecten. In ons voorstel gaat het dus in totaal om een bedrag van € 2.700.000. Daarmee heb ik de inhoud én de financiering van het voorstel in eerste termijn voldoende behandeld.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw SWETS van het CDA.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In de afgelopen commissievergadering Water en Milieu (WEM) hebben wij vijf projectvoorstellen besproken die invulling geven aan de besteding van de duurzaamheidsgelden in het Stimuleringsfonds. Een van de voorstellen betreft het energiezuinig verlichten langs wegen, wat ook het onderwerp is van het voorstel van de VVD dat nu aan de orde is. Bij de behandeling van het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP), alweer een tijd geleden, hebben we als CDA de motie over lichthinder gesteund waarin werd gevraagd een inventarisatie van provinciale objecten, onder andere wegverlichting, waarop vermindering van verlichting ook van toepassing is. Dit is door de provinciale organisatie opgepakt. Door de dienst Wegen, Verkeer en Vervoer is besloten verantwoord verlichten op te nemen in de aanstaande actualisatie van het Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht (SMPU). Dit najaar wordt in een verlichtingsplan weergegeven welke vakken kansrijk zijn. In de tussentijd is door de provincie ook ervaring opgedaan met dimbare verlichtingssystemen. Deze ontwikkeling steunt het CDA van harte. Naast vermindering van licht in de omgeving en in de natuur kan op deze manier

energie worden bespaard. Voor ons is handhaving daarbij een randvoorwaarde en zo mogelijk ook het verbeteren van de verkeersveiligheid. Bovendien is voor het CDA de sociale veiligheid even belangrijk. Het kan niet zo zijn dat een weg helemaal donker is en dat je er dan niet meer veilig kunt fietsen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat diverse innovatieve mogelijkheden naast elkaar worden gezet en worden beoordeeld op hun merites, en dat wij als provincie leren van ervaringen die elders reeds zijn opgedaan.

In het op te stellen verlichtingsplan kan een prioritering worden aangebracht, en kan worden aangegeven welke maatregelen waar en wanneer worden uitgevoerd. Op die manier kunnen armaturen worden aangepast. Bijvoorbeeld door lagere verlichting, kleinere stralingshoek, wat minder fel licht, dynamische verlichting en andere mogelijkheden. Het CDA vindt het daarbij essentieel uit te gaan van de reguliere vervanging van armaturen en zeker die van lichtmasten; wij willen kapitaalvernietiging voorkomen. Voor recentelijk aangebrachte verlichting en voor nog bruikbare lantaarnpalen geldt voor ons het nee-tenzijprincipe. In principe vervangen wij die nog niet, en geven wij voorrang aan armaturen die geheel of bijna aan vervanging toe zijn. Dat geldt dus zeker voor lantaarnpalen. In een specifieke situatie kan het natuurlijk een keer te prefereren zijn om enkele armaturen enigszins vervroegd te vervangen, als dat bijvoorbeeld veel voordeel oplevert in de zin van energiebesparing, vermindering van lichthinder of verhoging van de veiligheid. In deze gevallen kan het in het provinciale verlichtingsplan worden aangegeven.

Het initiatiefvoorstel Verantwoord Verlichten stelt voor om in de komende drie jaar 4500 van de 6000 lichtmasten te vervangen. Als we ervan uitgaan dat de normale levensduur van armaturen zo'n vijftien jaar is, is het niet moeilijk om te zien welke grote kapitaalvernietiging daarmee gemoeid is. Het CDA staat hier niet achter. De VVD kan dit voorstel dan 'verantwoord verlichten' noemen, als CDA zetten wij grote vraagtekens bij het woord 'verantwoord'. Het voorstel van de VVD gaat echter nog een stap verder. Bij die snelle vervanging moet niet alleen worden gekeken naar dimbare of dynamische verlichting, maar moeten meteen ook de lantaarnpalen vervangen worden door aluminiumpalen. De

levensduur van een lichtmast is veertig jaar, dus we kunnen wel nagaan wat voor een kapitaalsvernietiging dat dan is. Waar zijn wij dan mee bezig? Waarom zouden we stalen lichtmasten die nog in goede staat zijn opeens vervangen door aluminiummasten? Zoals gezegd is dit in de eerste plaats weer kapitaalsvernietiging. Ook al zijn wij als provincie rijk, geld over de balk smijten is niet des CDA's. Ten tweede kost de productie van nieuwe masten energie. De productie van aluminiumlichtmasten kost zelfs heel veel energie. Als we de hele productieketen in ogenschouw nemen en we vervangen een stalen lichtmast vroegtijdig door een aluminiummast dan verdienen we de hoeveelheid energie die de productie daarvan heeft gekost niet terug door besparing op de verlichtingskosten. Daarmee vervalt dan het argument van energiebesparing. Dat is nu juist het doel waaraan wij de gelden van het Stimuleringsfonds willen besteden.

Men kan ons dilemma begrijpen: aan de ene kant zijn wij voor het verder toepassen van de ervaring die de provincie heeft opgedaan met dimbare en dynamische verlichtingssystemen in onze provincie, vanwege de voordelen op het vlak van lichthinder en energiebesparing, met daarbij de randvoorwaarde van verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Aan de andere kant zijn wij tegen kapitaalsvernietiging en tegen grote energieverpilling door het vervangen van armaturen en lichtmasten die nog niet aan het einde van hun levensduur zijn. Daarnaast zijn er andere goede projecten waaraan wij een deel van de gelden uit het Stimuleringsfonds willen besteden. Wij willen met de beschikbare middelen een zo groot mogelijk effect bereiken. Daarom dienen wij een amendement in.

Ik begon mijn verhaal met de vijf projectvoorstellen die wij in de afgelopen commissievergadering WEM hebben besproken. Dit betreft voorstellen die op herhaaldelijk verzoek van de commissie in de zomermaanden ambtelijk zijn voorbereid, inclusief onderbouwingen en de benodigde bedragen, en die ook de steun van gedeputeerde Binnekamp hebben, of althans tot voor kort: hadden. Op basis van onze CDA-voorkeur en gelet op de discussie in de commissie stellen wij voor de beschikbare duurzaamheidsgelden – € 3.200.000 in totaal – als volgt te besteden.

Energiezuinige verlichting: € 1.200.000. Dit voorstel betreft het vervangen van armaturen door energiezuinige verlichting. In tegenstelling tot het initiatiefvoorstel van de VVD wordt er in dit voorstel wél rekening gehouden met het voorkomen van kapitaalsvernietiging door een te vroegtijdige vervanging te voorkomen. Er worden geen bruikbare stalen lichtmasten vervangen door aluminiummasten. Een deel van de te bereiken besparing wordt namelijk bereikt via gemeenten. Door het opzetten van een fonds voor financiële ondersteuning van gemeentelijke investeringen worden gemeenten gestimuleerd ook aan de slag te gaan met nieuwe verlichtingstechnieken als zij armaturen vervangen. Dat vinden wij des te belangrijker omdat een deel van de provinciale wegen in gemeentelijk beheer zijn. Als provincie hebben wij daar wel een soort verantwoordelijkheid voor, terwijl aan de andere kant het beheer in handen van gemeenten is. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat ook daar de nieuwe technieken worden toegepast. De provincie financiert dan de meerkosten die de nieuwe technieken met zich meebrengen. Het totale aantal armaturen dat op deze manier vervangen kan worden, is vrijwel gelijk aan wat in het VVD-voorstel wordt genoemd, namelijk 4.000. De totale hoeveelheid energie die erdoor wordt bespaard, is vrijwel gelijk. De meerkosten voor armaturen zijn € 250 per armatuur. Bij 4.000 exemplaren betreft dat een totaalbedrag van € 1.000.000. De totale kosten voor dit project ramen wij op € 1.200.000 omdat wij dan ook € 200.000 hebben om heel goed te kijken naar de innovatieve verlichtingsconcepten zoals dynamisch dimmen en actieve markering. Maar er zijn natuurlijk ook nog andere methodes te bedenken. Op deze manier hebben wij eveneens niet te maken met kapitaalsvernietiging en niet met energieverpilling.

Het tweede project waarvoor wij geld willen bestemmen, is de energiebesparing in de sociale huursector. Daarvoor willen wij € 1.000.000 besteden. In dit project worden energiebesparende maatregelen genomen in woningen in de sociale huursector. De bedoeling is dat corporaties voorstellen indienen en dat zij een premie kunnen verdienen die hoog genoeg is om hoogwaardige projecten uit te voeren. De beste energiebesparende

voorstellen worden beloond met een bijdrage van € 100.000. Als we dan uitgaan van tien voorstellen dan komen we dus op € 1.000.000.

In de sociale huursector kan met provinciale inspanningen een significante energiebesparing worden bereikt, omdat het daarbij vaak om wat oudere woningen gaat waar nog veel besparing mogelijk is. Bovendien levert dit project een positieve bijdrage aan de bestedingsruimte van mensen met een kleine portemonnee, doordat hun energierekening lager wordt. Zelf hebben zij nauwelijks of geen invloed op de verbetering van hun woning en op deze manier profiteren zij, die dit het hardste nodig hebben, mee van het besparen van energie. Een win-winsituatie dus.

Omdat een project een minimale overhead heeft – corporaties moeten ervoor geïnteresseerd worden; informatiebijeenkomsten moeten worden georganiseerd enzovoort – dient het een behoorlijke omvang te hebben om de overhead relatief zo klein mogelijk te houden. Vandaar tien keer een premie uitloven. De bijdrage per voorstel van corporaties is dan € 100.000 en dan komen we in totaal op € 1.000.000.

Het derde project betreft de centrale koude-warmteopslag. Ook daarvoor stellen wij voor € 1.000.000 te besteden. Koudewarmteopslag is een techniek waarbij thermische energie gedurende het seizoen in de bodem wordt opgeslagen. In de zomer wordt via de temperatuur van het water in de bodem warmte opgeslagen en in de winter wordt die energie uit die bodem gehaald. Omgekeerd wordt er in de zomer gekoeld met koude die in de winter in de bodem is opgeslagen. Op deze manier kunnen bedrijven voordelig en energiezuinig in hun verwarmings- en koelingsbehoefte voorzien. Zeer forse energiebesparingen van vijftig tot wel tachtig procent zijn hiermee mogelijk. De bedoeling van dit project is om op een bedrijventerrein een centraal koudewarmtesysteem te ontwikkelen waarmee in de verwarming en koeling van alle bedrijven wordt voorzien. Voor kleine bedrijven en kantoren weegt de besparing door zo'n systeem namelijk niet op tegen de investering van zo'n hele boring, terwijl dat bij een gezamenlijk systeem wel zo is. Toch komen centrale systemen op een bedrijventerrein niet vaak van de grond. De reden hiervoor is dat

meteen bij de aanleg een aanzienlijke investering nodig is, terwijl de inkomsten van een exploitant eerst nog achterblijven. De totale investering is in de orde van grootte van € 1.500.000 voor zo'n centrale bron. Potentiële exploitanten van een centraal koudewarmtesysteem durven die aanvangsinvestering daardoor niet aan. Door als provincie voor een behoorlijk deel mee te investeren in die kosten, wordt deze drempel weggenomen.

Naast energiebesparing heeft dit project nog een paar voordelen. Allereerst worden ondernemers minder kwetsbaar voor de stijging van energieprijzen. Zeker voor MKB-ondernemingen, de motor van onze economie en een leverancier van veel banen in de provincie Utrecht, is dat gunstig. Verder wordt het binnenklimaat comfortabeler en aangenamer. Ook bij dit project geldt dat er een bedrag van € 1.000.000 nodig is, zodat er een behoorlijke zekerheid is een initiatiefnemer te vinden die de € 500.000 zelf wil investeren en waarmee er dus één centraal koudewarmteopslagsysteem van de grond kan komen. Als zo'n systeem een succes wordt dan verdient de provincie een deel van haar geld weer terug.

In het voorgaande ben ik ingegaan op het voorliggende initiatiefvoorstel en heb ik duidelijk gemaakt op welke manier wij als CDA de beschikbare duurzaamheidsgelden uit het Stimuleringsfonds willen inzetten voor duurzame projecten. Dat betreft dus € 1.200.000 voor energiezuinig verlichten; € 1.000.000 voor energiebesparing in de sociale huursector en € 1.000.000 voor centrale koudewarmteopslag. Dit zijn drie duurzame projecten die elk hun eigen voordelen hebben. De combinatie van deze projecten levert een forse energiebesparing op en heeft een groot bereik onder burgers en bedrijven. Als provincie zetten wij ons op deze manier goed op de kaart van de duurzaamheid waarbij wij de gelden uit het Stimuleringsfonds efficiënt en effectief besteden. Als CDA willen wij niet meer aan een project uitgeven dan noodzakelijk is, en wij zijn tegen kapitaalvernietiging en energieverpilling. Wij willen met de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk inzetten en een zo groot mogelijk effect bereiken, zodat we uiteindelijk het milieu zo goed mogelijk dienen. Wij hopen dat andere fracties ons amendement zullen steunen.

Amendement A2 (CDA): Besteding duurzaamheidsgelden Stimuleringsfonds.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 16 oktober 2006 en behandelende het Initiatiefvoorstel Verantwoord Verlichten;

besluiten in bovengenoemd voorstel:

- *het verzoek om € 2.700.000 vanuit het Stimuleringsfonds te gebruiken ter financiering van het initiatiefvoorstel Verantwoord Verlichten te wijzigen in:*
- *het besluit om € 3.200.000 vanuit het Stimuleringsfonds te gebruiken ter financiering van de volgende duurzame projecten:*
 1. *Energiebesparing in de sociale huursector: € 1.000.000.
De beste energiebesparende corporatievoorstellen belonen met een bijdrage
(Zie voor nadere toelichting de bijlage, project 1);*
 2. *Centrale Koudewarmteopslag: € 1.000.000.
Mede investeren in gezamenlijk KWO-systeem op Utrechts bedrijventerrein
(Zie voor nadere toelichting de bijlage, project 2)*
 3. *Energiezuinig verlichten: € 1.200.000.
Vervangen van armaturen door energiezuinige verlichting
(Zie voor nadere toelichting de bijlage, project 3).*

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Dank u wel. U hebt een amendement ingediend dat zeven kantjes telt. Voor de goede orde wijs ik erop dat de tekst op het eerste blad die is van het eigenlijke amendement A2. De rest is een toelichting op de voorstellen en op bij de Staten bekende stukken.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de voorzitter! De toelichting zal de leden van de commissie WEM niet onbekend voorkomen. Dat betreft immers de ambtelijk ontwikkelde voorstellen. Nu is het wel zo dat de bedragen die ook al bekend waren maar die in de afgelopen commissievergadering eruit waren gelaten, er nu weer in zijn gezet.

De VOORZITTER: Dat is dan voor de duidelijkheid. Het woord is nu aan de heer Reerink namens de PvdA.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Blijkbaar heeft er toch een goede behandeling in de commissie plaatsgevonden, want van de vijf voorstellen is het dusdanig uitgezuiverd dat we er nog maar drie over hebben. Daarvoor was in de commissie ook een grote meerderheid.

Als fractie van de PvdA zijn wij heel blij dat het milieu weer op de agenda komt te staan. Nederland is ook goed op weg en wel zó goed dat de minister de subsidie op het gebruik van duurzame energie moest stopzetten omdat het succes ervan zo verschrikkelijk groot was. De heer Gore komt naar Amsterdam om zijn boek toe te lichten en dat alles leidt tot de gedachte dat we wat harder aan het werk gaan om het milieu van dienst te zijn. Ook Utrecht haalt waarschijnlijk wel de 50 Megawatt met de windturbines. Zoals wij in de commissie WEM ook bij de behandeling van het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP) hebben gezegd: hoe meer ambitie, hoe beter.

De PvdA-fractie wil inzetten op invoering en op uitvoering, maar niet op experimenten, onderzoeken en proefprojecten. Als het CDA in de commissie dan zegt dat biobrandstof haar eerste item is, dan is dat wat ons betreft helemaal niet aan de orde. Zelfs het kabinet zegt in zijn milieunota van dit voorjaar dat dit soort onderzoeken internationaal moet worden gedaan. En daarmee bedoelen we niet de combinatie Den Haag – Utrecht, maar eerder de combinatie Den Haag – Brussel. Vandaar dat het initiatief van de VVD om het voorstel Verantwoord Verlichten te gaan schrijven, ons aansprak. Uiteindelijk levert dat niet alleen milieuwinst op, maar ook een kostenbesparing. Maar ook in dit geval gaat de kost voor de baat uit. De kosten zijn te drukken door niet alleen slim te verlichten, zoals in het stuk wordt voorgesteld, maar ook door slim te plaatsen en slim te vervangen. Wat dat betreft sluiten wij aan bij wat het CDA naar voren heeft gebracht. Dan is er geen sprake van kapitaalvernietiging en dan zullen we wel een goed plan moeten maken, zoals ook in het voorstel staat.

Als we Verantwoord Verlichten koppelen aan de looptijd van het Provinciaal Milieubeleidsplan

(PMP) kan de termijn terug van drie jaar naar twee jaar. Als we de termijn korter maken en we handhaven hetzelfde jaarlijkse bedrag dan kan het totaalbedrag worden teruggebracht en dan houden wij € 1.900.000 over voor dit plan waarvan € 500.000 als stimuleringsgeld voor de gemeenten bestemd is. Er blijft dan voldoende over voor een koudewarmteopslag en voor energiebesparing in de socialehuursector, af te korten als ESH naast de EHS waar we allemaal zo voor zijn.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Hoe ziet de heer Reerink dat nu precies? Als die van drie jaar terug gaat naar twee jaar, vervangt hij dan ook minder armaturen? Gaat hij dan terug naar 3.000? Dat is dan minder dan wij hebben voorgesteld.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gesproken over 'slim vervangen'. Dat betekent dat je niet gewoon vooraan begint en dan blijft vervangen, nee. Zodra je een weg aanpakt, ga je daar vervangen.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mijnheer Reerink is het dus eigenlijk eens met wat wij daarover gezegd hebben?

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zei ook dat ik het op dat punt met het CDA eens was. Dus ik begrijp niet waarom mevrouw Swets mij daarvoor interrompeert.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik probeer de heer Reerink te begrijpen als hij zegt dat hij die € 2.700.000 in drie jaar vervangt door € 1.900.000 in twee jaar. Maar als de inhoud van het voorstel op dat moment niet wordt aangepast dan klopt dat niet met elkaar.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Swets krijgt straks mijn amendement op papier. Zij kan het dan rustig narekenen.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! En zit daar ook een inhoudelijke wijziging bij? Niet alleen een bedrag en een getal in jaren, maar ook wat hij dan wel en niet wil doen in die twee jaar en waardoor dan het verschil tussen die € 2.700.000 en die € 1.900.000 wordt verklaard?

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! We hebben ons erop voorbereid om hier op hoofdlijnen keuzes te maken zodat het college aan de slag kan. Ik ben blij dat we na het gedegen exposé van mevrouw Swets niet allemaal een soortgelijke uitzetting geven, want dan zullen wij hier vanavond laat nog zitten. Hier moeten we de keuzes maken. De debatten zoals we die in de commissie hebben gevoerd, moeten we hier niet herhalen. Als wij als Staten die keuzes hebben gemaakt dan kan het college de zaak verder uitwerken. Als mevrouw Swets dan zegt er in de commissie nog eens inhoudelijk op in te willen gaan, dan zeg ik: graag. Het lijkt mij alleszins de moeite waard om over dit onderwerp nog verder te debatteren.

Wat ons betreft, is het onderwerp dusdanig genoegzaam besproken dat wij die keuzes kunnen maken. Om de kritiek tegemoet te komen als zouden wij alle andere mogelijkheden tot energiebesparing blokkeren – daar zat wel een kern van waarheid in – hebben wij gezegd in overleg met degenen die dit hebben opgesteld dat bedrag wat te nuanceren en bij te stellen. Dan komen wij op drie onderwerpen: naast het verantwoord verlichten, de koudewarmteopslag en de energiebesparing in de sociale huursector.

**Amendement A3 (PvdA, GroenLinks, D66):
Verantwoord verlichten**

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 16 oktober 2006, besprekend het initiatiefvoorstel Verantwoord Verlichten;

constateren dat:

- *er een voorstel verantwoord verlichten van de fractie van de VVD ligt om een bijdrage te leveren aan het duurzaam en zuinig gebruik van energie;*
- *de fracties van GroenLinks en de Partij van de Arbeid reeds eerder te kennen hebben gegeven de ze wijze van energiebesparing hoge prioriteit te willen geven;*
- *dat het voorstel op goed wijze de mogelijkheden van het energiezuinig verlichten uitwerkt;*

overwegen dat:

- *het project een looptijd in het voorstel voorziet van drie jaar, dus tot 2009;*
- *het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP) echter een looptijd heeft tot 2008;*

- *er meer goede projecten mogelijk zijn om het duurzaam en zuinig gebruik van energie te stimuleren, zoals Centrale Koudewarmteopslag en Energiebesparing in de sociale huursector;*
- *het aanbeveling verdient om ook voldoende financiën te reserveren voor deze andere projecten;*

besluiten:

- *het in het initiatiefvoorstel voorgestelde bedrag van € 2.7 miljoen terug te brengen naar € 1.9 miljoen met gelijktijdig terugbrengen van de looptijd naar twee jaar.*
 - *na deze looptijd van twee jaar bij de besluitvorming over het vervolg van het PMP tevens te besluiten over de voortgang van het project Verantwoord verlichten.*
3. *De vrijkomende gelden van € 1.3 miljoen in te zetten voor de centrale koudewarmteopslag ten bedrage van € 500.000 en de energiebesparing in de sociale huursector ten bedrage van € 800.000.*

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Reerink een vrij logische vraag stellen. De fractie van het CDA heeft heel duidelijk onderbouwd hoe zij aan die bedragen komt. De heer Reerink noemt nu andere bedragen en wij willen graag weten waarop die gebaseerd zijn.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij maken een politieke keuze en wij beschikken niet, zoals de woordvoerder van het CDA over de stukken die naar het college zijn gegaan. Dat heb ik haar ook gezegd. Wij maken die politieke keuze en wij hebben begrepen, zowel door het debat in de commissie als door het nader bevragen van de ambtelijke dienst, dat dit bedragen zijn waar goed mee gewerkt kan worden om die doelstelling te realiseren. Daarop hebben wij een volmondig ja te horen gekregen.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Reerink heeft kunnen horen dat wij € 1.200.000 noemden voor de armaturen en dergelijke, gebaseerd op gedegen onderzoek. Maar ik begrijp nu dat de heer Reerink liever kapitaalvernietiging wil omdat hij meer bewoners van huizen in de sociale huursector wil helpen.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan heeft mevrouw Raven mij toch verkeerd begrepen.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Waarom? De heer Reerink spreekt van € 500.000 voor die huizen en wij hebben het over € 1.000.000.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben niet de pretentie op alle drie de onderwerpen volledig alles te gaan betalen wat men wil. Wij hebben wel de pretentie om met die drie bedragen voor die drie onderwerpen een voldoende trendbreuk in te zetten zodat op dié onderwerpen er het nodige gaat gebeuren. Het zijn dus een soort stimuleringsgelden richting corporaties, gemeenten enzovoort.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dat begrijp ik ook wel en ik begrijp ook dat de projecten allemaal hetzelfde zijn. Het gaat mij even om het nattevingerwerk zoals het nu lijkt. Waarop baseert de heer Reerink de bedragen die hij heeft genoemd? Wij hebben dat beargumenteerd, sterker nog: ik heb begrepen dat in de commissie WEM zelfs de gedeputeerde heeft gezegd dat het lichtplan zou kunnen voor een bedrag van tussen € 500.000 en € 1.000.000, maar dat was geen onderbouwd verhaal. Wij hebben het onderbouwd met de stukken die wij gewoon hebben opgevraagd. De agenda van GS is immers openbaar. In die zin had de heer Reerink die stukken ook kunnen krijgen. Dat is geen enkele probleem.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Maar als mevrouw Raven de gedeputeerde wil aanspreken voor het feit dat hij met een natte vinger met allerlei bedragen goochelt, dan moet mevrouw Raven met de gedeputeerde in debat gaan en niet met mij. Wat wij hier in deze Staten doen, is keuzes maken op hoofdlijnen, welke prioriteiten er zijn, om hoeveel geld het gaat en welke lijnen zetten wij neer. Dat hebben wij dus nu gedaan.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De VVD zei bij het agendapunt Agenda Vitaal Platteland dat we ambities aan middelen moeten koppelen. Maar nu koppelt de heer Reerink middelen aan ambities. Ik denk dat het verstandiger is dit om te draaien. Nu is de heer Reerink niet van die

partij, maar hij heeft hierbij een volstrekt andere manier van redeneren.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de discussie niet over talloze ronden wordt voortgezet.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Om heel eerlijk te zijn: onze ambities zijn nog veel en veel en veel groter, alleen zullen we ons moeten aanpassen aan de realiteit van de portemonnee. Dus we gaan wat lager zitten dan we idealiter zouden willen. Maar ik neem aan dat het geld voor iedereen die in deze zaal zit, belangrijk is, want iedereen wil milieuvriendelijk bezig zijn.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat hier om het verdelen van € 3.200.000. Dat bedrag zit nog in het Stimuleringsfonds ten behoeve van duurzame energie. Daarvoor hebben wij een onderbouwde verdeling aangegeven. De heer Reerink komt echter met een aantal bedragen waarvan hij denkt dat het een aardige verdeling is. Ik vraag hem heel simpel waarop hij die verdeling baseert en daarop krijg ik geen antwoord.

De VOORZITTER: Die discussie hebben we nu al een paar keer gehad. De standpunten over en weer zijn nu duidelijk. Het woord is aan de heer Van der Burg.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In het kort een reactie op de bijdrage van het CDA. Daarin wordt gesuggereerd dat er in het initiatiefvoorstel met gelden wordt gegoed en dat er kapitaal wordt vernietigd enzovoort. Ik bestrijd dat. Sterker nog: wij komen evenals mevrouw Swets tot de conclusie dat de kosten voor de vervanging van armaturen rond € 1.000.000 is, maar daarnaast hebben wij nog een aantal andere aspecten genoemd die wij ook graag behandeld zouden willen zien met ons initiatiefvoorstel. Maar daaraan gaat het CDA wel gemakkelijk voorbij.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, maar de heer Van der Burg heeft het over € 2.700.000 in zijn voorstel. Daarbij heeft hij het over de vervanging van alle lantaarnpalen enzovoort. Dat is toch echt kapitaalvernietiging.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de

Voorzitter! Wij zeggen niet dat alle lantaarnpalen vervangen moeten worden. Nee. Wij zeggen dat daar waar het voor de veiligheid aan de orde is het wellicht goed is dat er lantaarnpalen vervangen worden.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! En de heer Van der Burg wil ze ook nog door aluminiumpalen laten vervangen en hij heeft daartoe gehoord wat voor consequenties dat heeft.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat is correct.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dan weet de heer Van der Burg milieutechnisch dus niet wat hij wil.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is mogelijk dat het op onderdelen meer CO₂-uitstoot bevordert. Ik wijs daarbij echter ook met nadruk op de verkeersveiligheid en dat heeft de VVD ook hoog in het vaandel staan.

De VOORZITTER: Zullen we nu even teruggaan naar de eigenlijke spreker?

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! A: Het is goed dat sommige mensen de nota lezen, maar: B: vooral ook de uitleg daarvan: slim vervangen en slim plaatsen. Ik wens de gedeputeerde met het slim bezig zijn heel veel succes. Het zal hem ongetwijfeld goed af gaan.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag die ik aan de heer Reerink wil stellen. Zojuist bij het ordevoorstel heeft de heer Reerink gezegd dat hij zich vandaag zou beperken tot de hoofdlijnen en dat hij de details aan de commissie zou overlaten. Gelet op het debat dat er nu is gevoerd, vraag ik mij af welke details er in de commissie nog besproken zouden kunnen worden.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat ben ik helemaal met de heer Van de Groep eens. Deze punten zijn ook in de commissie besproken.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer

de Voorzitter! Hij zei dat de details in de commissie besproken kunnen worden. Ik vraag vervolgens de heer Reerink, gelet op de vormgeving van het debat, of wij het nog over de hoofdlijnen hebben. Die zoek ik nog steeds.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Heeft de heer Van de Groep van mij geen hoofdlijnen gehoord?

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nee. Onvoldoende. Ik meende dat hier een debat wordt gevoerd over allerlei technische aspecten en cijfers en ik hoor allerlei bedragen. Ik spreek de heer Reerink nu aan nu hij in zijn amendement met nieuwe cijfers komt. Ik heb inmiddels cijfers van het CDA gezien en van de VVD. Ik raak het spoor bijster. En de heer Reerink heeft nog niet duidelijk gemaakt waarom zijn becijfering nu klopt.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De vorige spreekster heeft een uitvoerig exposé gegeven, waarin niet werd gegoocheld met cijfers, maar dat wel doorwrocht was. Ik heb alleen een paar cijfers genoemd bij hoe wij het geld willen inzetten. Daarbij heb ik opgemerkt dat wij nu de keuze op hoofdlijnen maken. Als iemand in de commissie er verder gedetailleerd op in wil gaan: graag.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het woord 'goochelen' heb ik niet gebruikt. Ik heb alleen opgemerkt dat hier een cijferbrij voorbijgetrokken is. En de heer Reerink kan mij niet duidelijk maken waarom zijn berekening klopt. Op grond van wat hij heeft verteld, kan ik mij geen oordeel vormen.

De VOORZITTER: Dat is helder. Was u, mijnheer Reerink, klaar met uw betoog?

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb niet meer pretentie dan de gedeputeerde in de commissie. Toen daar die cijfers aan de orde waren, ging de ChristenUnie daarmee akkoord. Ik heb de ChristenUnie hierover niet in de commissie gehoord. Dan vind ik het gek van de heer Van de Groep om nu te zeggen dat die cijfers niet kloppen. Op het gele papier, dat wij in de commissie

allemaal hebben gekregen, hebben wij ons allemaal gebaseerd.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de uitdrukking 'niet kloppen' niet gebruikt. Ik constateer dat hier in drie stukken verschillende bedragen worden opgevoerd. Het is mij dan niet helder waar dit debat over gaat.

De VOORZITTER: Dat punt is dan duidelijk. Ik geef het woord aan mevrouw Das van GroenLinks.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het initiatiefvoorstel van de VVD kunnen wij inhoudelijk van harte ondersteunen. Het project is volgens GroenLinks van belang omdat er meerdere vliegen in één klap geslagen kunnen worden. De energiebesparing die natuurlijk goed is voor het milieu, een kostenbesparing en tevens vermindering van lichthinder waarbij dit laatste voor de flora en fauna weer van belang is. Het is duidelijk dat er eerst een grote investering nodig is om later die besparingen te verkrijgen. We trekken als Staten nu eenmalig een flink bedrag uit om versneld een aantal maatregelen, ook innovatieve, door te voeren. Door de besparing op energiekosten zal die investering worden terugverdiend wat extra belangrijk is vanwege de stijgende energieprijzen.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Das zegt dat zij het voorstel van de VVD van harte ondersteunt. Wat vindt zij dan van het argument van het CDA dat hierbij sprake is van kapitaalvernietiging?

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind dat in het voorstel afdoende is beschreven hoe dat uitgevoerd zal moeten worden. Zoals eerder is gezegd: we gaan slim vervangen en slim verlichten. Daarbij is het logisch dat er geen kapitaalvernietiging zal plaatsvinden. Sommige maatregelen zullen versneld worden genomen om op die manier toch tot energiebesparing te komen.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dus mevrouw Das is het niet eens met het argument dat hier sprake is van kapitaalvernietiging, terwijl dat zelfs wordt genoemd in het ambtelijk

stuk dat erbij is gevoegd. En wat vindt mevrouw Das dan van het energieverhaal, dat als die lantaarnpalen door aluminiumpalen vervangen zullen worden, dit in de energieketen veel meer energie kost dan het uiteindelijk oplevert?

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De productie van aluminium kost inderdaad veel energie. Maar zoals al eerder is duidelijk gemaakt, gaat het in het geval van die aluminiumpalen niet alleen om energie maar ook om verkeersveiligheid. Dat zal dus ook alleen op heel specifieke plekken gebeuren. Ik vind dat, eerlijk gezegd, slechts een detail in het hele voorstel, waarbij, volgens mij de energiebesparing door vervanging van armaturen de hoofdmoot vormt.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Maar dat geld daarvoor halen wij wel uit het potje voor duurzaamheid en niet uit de posten voor verkeersveiligheid en een IME-onderwerp.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt. Maar, zoals ik al heb gezegd, vind ik dat een detail van een klein onderdeel van een compleet plan dat vooral over energiebesparing gaat.

In het voorstel vindt GroenLinks ook de handreiking belangrijk die wordt gedaan jegens gemeenten om ook zelf maatregelen te nemen. Deels gebeurt dat door een bedrag ter beschikking te stellen aan gemeenten om hen te steunen en te stimuleren. Hopelijk worden gemeenten ook door het provinciale voorbeeld gestimuleerd om zelf maatregelen te nemen.

Net als bij het project luchtkwaliteit dat we eerder vandaag hebben besproken, gaan we als provincie met dit project zelf het goede voorbeeld geven. GroenLinks kan, zoals gezegd, dit voorstel ondersteunen. Op de andere energieprojecten zoals die in het voorstel van het CDA en ook in het amendement van de PvdA worden genoemd, zal ik niet op detail ingaan. Vandaag staat immers het onderwerp 'lichthinder' op de agenda en niet al die andere energieprojecten. Wij kiezen alleen in hoofdlijnen en we verdelen bedragen over een aantal energieprojecten die we in de commissie WEM al uitvoerig hebben besproken.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter!

Maar wij nemen vandaag wel een belangrijke beslissing. Als wij met het voorstel lichthinder alleen akkoord gaan, dan stemmen wij in met het voteren van een bedrag van € 2.700.000 voor lichthinderprojecten en dan is er nog maar € 700.000 over voor andere projecten. Het geld van die € 3.200.000 (uit het Stimuleringsfonds) hebben wij dan al vergeven. Of wij zeggen dat wij helemaal geen besluit nemen en we doen dat alsnog in de commissie. Maar als wij vandaag een besluit nemen dan hebben wij het bedrag meteen al verdeeld, ongeacht welk besluit er ook wordt genomen.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het overigens dan niet meer over € 2.700.000, maar ik steun het amendement van de PvdA waarin andere bedragen worden genoemd.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Waarom is mevrouw Das het dan met die bedragen eens? Zij begint te zeggen dat zij het VVD-plan een goed plan vindt. Waarom gaat GroenLinks dan ineens ...

De VOORZITTER: Wij gaan nu even ingrijpen. Er wordt nu eindeloos dezelfde discussie gevoerd. Uw standpunt, mevrouw Raven, is duidelijk en het standpunt van mevrouw Das is duidelijk. Ik vraag mevrouw Das nu haar betoog af te ronden.

Mevrouw DAS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb al gezegd dat ik het voorstel van de VVD inhoudelijk ondersteun. Ik heb daarbij niet gezegd dat ik het voor een bedrag van € 2.700.000 steun. Ik steun namens GroenLinks het amendement van de PvdA in dezen.

Ik vind het dus belangrijk dat de Staten vandaag de keuze op hoofdlijnen kunnen maken en snel aan de slag kunnen gaan met de uitvoering.

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer Ploeger van D66.

De heer PLOEGER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een heftig debat vanwege een milieuplan van de VVD. Overigens een voorstel over lichthinder en energiebesparing dat ook al eens in het PMP is behandeld, maar dat helaas is gesneuveld vanwege KWATTA.

Ik was een beetje verrast vanwege dit voorstel. Niet

alleen omdat dit van de VVD kwam en omdat het over milieu ging, maar zeker omdat het ook al een onderdeel was vanuit het Stimuleringsfonds. Ik twijfelde enigszins over de manier hoe ik in eerste instantie op dit initiatiefvoorstel moest reageren. Aan de andere kant hebben wij hierover in de commissie zó uitvoerig mogen praten en denken dat het nu inmiddels een regulier deel uitmaakt van het Stimuleringsfonds zoals dat ook duidelijk is in het voorstel van het CDA. D66 is voor het voorstel van de VVD omdat wij het erg belangrijk vinden dat er minder lichthinder is en dat er beter moet worden omgegaan met de energie vanuit de provincie. Wij zijn echter ook blij met het voorstel van de PvdA waarbij ook nog geld besteed kan worden aan twee andere projecten. Het amendement van de PvdA kunnen wij daardoor ook steunen met het voorstel van de VVD.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen vanmiddag constateren dat het verlichtingsdenken ook tot de fractie van de VVD is doorgedrongen. Voorzitter, u kent onze gevoelens over het feit dat wij nu al voor de keuze staan om financiële stimuli uit het Stimuleringsfonds te gaan besteden. Wij kunnen het immers maar één keer uitgeven. Het is al door andere sprekers aangehaald, maar in de laatste WEM-vergadering is een ambtelijk stuk besproken met vijf opties voor energiebesparingsprojecten. Alle fracties noemden hun voorkeur met als resultaat drie opties die door de commissie werden omarmd om uitgewerkt te worden. In willekeurige volgorde: de energiebesparing sociale woningbouw, de koudewarmteopslag en de energiezuinige verlichting. Wij willen deze drie projecten graag vlot trekken, net als de fracties van het CDA en de PvdA met het geld uit het Stimuleringsfonds. Daarom kiezen we voor een verdeling van het bedrag van € 3.200.000 over deze drie projecten. Naast zelf rekenen, hechten wij sterk aan het financiële inzicht van de voorzitter van de subcommissie van de jaarrekening, in persoon samenvallend met de CDA-woordvoerder van dit agendapunt en daarom steunen wij amendement 2 van het CDA.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! In eerste instantie dacht ik dat dit een discussie zou worden over het lampje in de koelkast: brandt het nu wel of niet? Ik heb genoten van de heldere

wijze waarop mevrouw Swets de problematiek heeft samengevat. Met name de onderbouwing van het amendement vinden wij zeer vertrouwenwekkend. Wat dat betreft, steunen wij het amendement van het CDA.

Het feit dat een project geen doorgang vindt – ik doel dan op de whisperbussen – kan natuurlijk nooit de reden zijn om een hiervoor reeds gereserveerd budget van € 2.300.000 op te moeten maken. Daar lijkt het immers een beetje op. De plannen zoals die in het PMP zijn opgenomen, voorzien volgens ons in voldoende mate om een bijdrage te leveren inzake de vermindering van het energieverbruik en de CO₂-emissie. Ook het SMPU voorziet in voldoende mate in een goede verkeersveiligheid. Dat haakt in bij wat mevrouw Swets hierover al heeft gezegd. De bijdrage die verlichting van provinciale wegen levert aan de totale lichthinder in onze provincie legitimeert volgens ons niet een investering van € 3.200.000, zoals de VVD nu voorstelt. Ik wil het woord 'symboolpolitiek' niet in de mond nemen, maar het riekt er wel een beetje naar. Wij zijn daarom tegen het initiatiefvoorstel van de VVD.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! In alle vrijheid heb ik mij uitbundig zitten te verbazen tijdens de bespreking van dit agendapunt. Überhaupt met alle respect voor de collega's van de VVD dat dit agendapunt op deze wijze is opgevoerd. Als ik kijk naar wat er in de commissie heeft voorgelegen: een ambtelijk stuk met daarin, zoals geschetst, een aantal opties. Dat stuk is besproken en er zijn enkele voorkeuren uitgesproken. Dan denk je dat dit een prima stap is op weg naar een Statenbehandeling. Maar dat wordt dan vervolgens ondervangen door een initiatiefvoorstel van de VVD. Dat staat die fractie natuurlijk vrij, maar het nadeel van zo'n voorstel is dan dat er één aspect wordt uitgelicht, als het ware uitvergroot, extra belicht zou ik bijna zeggen, en dat noemen we dan onverantwoord verlichten.

Wij zijn er als fractie niet zo gelukkig mee. Daarmee brengen we een eenzijdigheid in een pakket van afweging die ons ongewenst lijkt. De nadrukkelijke voorkeur van de SGP was geweest het ambtelijk voorbereide stuk te bespreken en op basis daarvan het debat te voeren. Maar goed, dat mocht niet zo zijn. Nu is de eenzijdigheid die in het voorstel van de VVD zit, wat ondervangen door de

voorstellen van zowel PvdA als CDA. Dat was de tweede reden waarom ik mij verbaasd heb. Waar gaat de discussie over: van moet dit wel of moet dit niet? Een discussie over de grootte van de bedragen? Dat lijkt mij typisch iets dat in de commissie uitgediscussieerd kan worden. De drie projecten zijn echter identiek. Alleen verschillen de bedragen. Dat is niet onbelangrijk, dat geef ik onmiddellijk toe. Maar laat ik nu maar tot een samenvatting komen. Wat ons betreft, is denk ik dan, dat ambtelijke stuk hier niet meer als zodanig in discussie. Het amendement van het CDA is dan next best. Het meest evenwichtige van die drie projecten te kiezen met die drie bedragen eraan gekoppeld om die en die reden is zus en zo onderbouwd. Dat lijkt ons een helder voorstel en ik zou zo zeggen, laten wij gewoon unaniem dit tot een Statenvoorstel verklaren zodat iedereen met de eer kan gaan strijken en we elkaar in verkiezingstijd geen vliegen gaan afvangen van: maar ik wil een half miljoen meer of minder.

De VOORZITTER: Ik kijk nu even naar de heer Van der Burg om te reageren op het commentaar vanuit de Staten op het initiatiefvoorstel. Daarna zal ik vragen aan gedeputeerde Binnekamp een korte reactie namens het college te geven.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het doet mij deugd te constateren dat toch een meerderheid van de Staten in elk geval inhoudelijk achter dit initiatiefvoorstel kan staan. Dat is een belangrijke constatering, omdat hiermee toch meerdere doelen gediend zijn en het is altijd goed om daarnaar te streven.

Tot de laatste spreker, de heer Bisschop, zeg ik dat wij dit initiatiefvoorstel hebben ingediend voorafgaand aan enige discussie die mogelijk plaats zou vinden in de commissie WEM. Wij hebben dit initiatiefvoorstel opgesteld en ingediend ervan uitgaande dat dit als een apart initiatiefvoorstel zou worden ingediend. Vervolgens bleek dat het samen met het gebeuren inzake het Stimuleringsfonds. Ik herhaal echter nogmaals dat wij als VVD dit als een apart initiatiefvoorstel hebben ingediend.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Zou bespreking in de commissie dan niet het meest geschikte moment geweest zijn om te zeggen dat dit een breed en evenwichtig voorstel is, waar de

commissie ook mee uit de voeten zou kunnen en waaraan andere fracties zouden bijdragen als het tot een debat daarover zou komen? Het staat de VVD natuurlijk vrij de voorkeur voor verantwoord verlichten dan overeind te houden, maar procedureel gezien zou dat tot de meest evenwichtige besluitvorming geleid hebben.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Vervolgens is het initiatiefvoorstel in de commissie WEM gekoppeld aan de voorstellen die vanuit het Stimuleringsfonds besproken zijn. Dus er heeft een koppeling plaatsgevonden. Maar laat het duidelijk zijn dat wij als VVD dit initiatiefvoorstel zo ingediend hebben. Vervolgens is ervoor gekozen, overigens in overleg met de griffie, om dat tegelijkertijd in de commissie WEM te behandelen. Dan moet ik nog even inhoudelijk reageren op de bijdrage van het CDA. Tot mevrouw Swets zeg ik dan dat de VVD tegen kapitaalvernietiging is. Laat daarover geen misverstand bestaan.

De heer KONIJNENBELT (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als voorzitter van de commissie WEM reageer ik even op wat de heer Van der Burg stelt. In de commissievergadering was het ambtelijk stuk aan de orde, gedekt door het college, om te bespreken. Tegelijkertijd is ook dit initiatiefvoorstel nagestuurd. In de commissie is het initiatiefvoorstel niet formeel besproken. Ik heb het ambtelijk stuk in bespreking gegeven met daarbij wetend, dat eenieder daarvan gebruik kon maken: het initiatiefvoorstel. Maar dat is niet formeel door de commissie behandeld als een commissiestuk.

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de heer Konijnenbelt voor die informatie. Dit neigt weer naar een ordedebat. Volgens mij gaat het hier over de inhoud van het stuk en daarover voeren wij hier de discussie. Ik kom dan even terug op het verhaal van de CDA. Uiteraard is de VVD geen voorstander van kapitaalvernietiging. Natuurlijk niet. In het initiatiefvoorstel staat heel duidelijk dat er een plan moet worden gemaakt op basis waarvan op een slimme manier moet worden omgegaan met de vervanging van enzovoort, enzovoort, enzovoort. Dat betekent dat wij daar wel degelijk rekening mee houden. Dan nog even iets over de cijfers. Er wordt namelijk geroepen dat dit een stuk is dat althans financieel

volkomen 'ins Blaue hinein' beredeneerd is. Dat is dus niet het geval. Het punt is namelijk dat wij tot € 1.000.000 komen voor de vervanging van de armaturen – en volgens mij betreft dit hetzelfde getal dat het CDA noemt – alleen zetten wij er nog een extra aantal zaken bij. En dát is het verschil. Kapitaalvernietiging is dus niet aan de orde bij de VVD.

Dan haal ik nog een misverstand weg. Wij willen niet dat overal in de provincie aluminiumlichtmasten geplaatst worden. Laat daarover geen misverstand bestaan. Waar dit echter de verkeersveiligheid ten goede komt, zouden wij toch aluminiumlichtmasten moeten plaatsen. Het kan toch niet zo zijn dat wij mensen zich te pletter laten rijden tegen de een of andere stalen mast als daar net zo goed een aluminiummast neergezet had kunnen worden?

Dan onze reactie op de amendementen zoals die zijn ingediend. Het zal geen verbazing wekken dat wij het amendement van het CDA niet steunen. Wij steunen wel het amendement van de PvdA en van GroenLinks dat mede is onderschreven door D66, omdat dit volgens ons recht doet aan de termijn tot aan het PMP en op basis daarvan kunnen wij dit door middel van een evaluatie verder bekijken.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als de VVD uitgaat van de vervanging van 4500 uitsluitend provinciale lichtmasten in drie jaar tijd, en als hij met het amendement van de PvdA meegaat zelfs in twee jaar tijd, waarbij in het initiatiefvoorstel ook staat “waarbij tevens de stalen lichtmasten vervangen worden door aluminiumlichtmasten, omdat deze minder gevaarlijk zijn in het geval van een botsing” – dan staat daar dus niet dat dit slechts in enkele specifieke gevallen moet gebeuren. Hoe kan de heer Van der Burg dan zeggen dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging?

De heer VAN DER BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het is altijd jammer als een bepaalde passage uit een initiatiefvoorstel genomen wordt en dat dan andere passages niet worden voorgelezen. Bij de voorgestelde werkwijze staat: “er moet een gedegen plan opgesteld en uitgevoerd worden voor het daadwerkelijk realiseren van verantwoorde verlichting langs de wegvakken van

provinciale wegen”. Hier is al een duidelijke prioritering en motivatie daarvan aan de orde die er dient te zijn. Dat lijkt mij toch afdoende.

De VOORZITTER: Dan geef ik graag het woord aan de gedeputeerde.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Voor alle helderheid moet ik nog zeggen dat wij al ruim een jaar over duurzame energieprojecten praten. Ook in deze zaal hebben we daarover een keurige workshop gehouden. Zo zijn we gaandeweg gekomen tot de laatste discussie en toen ging het over een aantal thema's die puur ter discussie werden aangereikt. Het voorstel van de VVD gaat niet alleen over de vervanging van lampen, maar daarin wordt gesproken over een betere markering, LED-technologie. Dat betekent dus dat daar in gebieden wegvakken worden gebruikt om op de grond verlichting aan te brengen. Dat heeft alles te maken met lichthinder. Toen werd er nog een motie bij de behandeling van het PMP ingediend, waarbij mij Statenbreed werd gevraagd lichthinder aan te pakken. Dan gaat het om vervanging van lampen. Tot mevrouw Swets zeg ik dan dat die € 120.000 die in het SMPU is opgenomen puur het reguliere onderhoud betreft. Maar het initiatiefvoorstel van de VVD gaat veel verder. Dat gaat ook om het snelle vervangen van lampen en armaturen. Dat gaat om LED-verlichting, om markeren, probeam enzovoort. Ik moet zeggen dat ik het zeker toejuich om zo'n project breed op te pakken. Er is dus nu in de commissie ook over andere thema's gesproken en over het vervangen van armaturen en niet over laptechnologie. Maar het initiatiefvoorstel is nu hier aan de orde en dat is niet in de commissie aan de orde geweest. Nogmaals: als het gaat om verantwoord verlichten in de brede context zoals dat in het initiatiefvoorstel luidt, dan heeft dat mijn voorkeur. Daar komt bij dat, als ik het goed heb begrepen, de bedragen die nu zijn genoemd worden teruggebracht. Voor een bedrag van € 1.900.000 zouden we alle lampen kunnen vervangen die nog vervangen moeten worden, zeg ik dan tot mevrouw Swets. Dat zou echter in gedeelten gedaan kunnen worden, waarbij dan bekeken kan worden wat er in de gemeenten geplaatst zou moeten worden. Maar dat laatste laat ik graag aan de Staten over. Voorts wordt er voorgesteld € 500.000,- te besteden

aan koudewarmteopslag. Helemaal in de geest van wat de Staten willen. En dat geldt ook voor de € 800.000 aan energiebesparing in de sociale huursector. Wat dat betreft kan ik toch wel sympathiek staan tegenover het initiatiefvoorstel van de VVD, maar meer ook met het amendement van D66, PvdA en GroenLinks. Nogmaals: het initiatiefvoorstel waar nu over gesproken wordt, gaat veel en veel verder dan de zaken die wij besproken hebben in de commissie. Ik denk dat ook de heer Reerink gelijk heeft door ervoor te pleiten dat de Staten nu op hoofdlijnen besluiten en dat zij vervolgens het college opdragen om binnen de door de hen gestelde financiële kaders precies aan te geven om door middel van een verlichtingsplan te komen tot een invulling. Ik denk dat dit dan een goede zaak zal zijn.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft nog niet gereageerd op het amendement dat het eerste is ingediend.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die twee amendementen liggen dicht tegen elkaar aan. Het amendement van de drie partijen zou volgens mij ondersteund moeten worden. Maar dat is natuurlijk aan de Staten zelf. Het amendement van de drie partijen komt volgens mij dicht bij het totale plan dan het amendement van het CDA.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Kan de gedeputeerde uitleggen waarom hij de voorkeur geeft aan het tweede amendement? Wij hebben ons natuurlijk wel gebaseerd op overwegingen die de gedeputeerde deze zomer heeft neergeschreven.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Omdat ik persoonlijk als lid van het college van Gedeputeerde Staten het accent leg op een bredere invoering van verantwoord verlichten en dat ik dat niet wil beperken tot alleen de armaturen. Ik geloof dat op die manier die grootste winst is te behalen. Dus ook wat verkeersveiligheid en sociale veiligheid betreft.

De VOORZITTER: Dank u wel. Naar mijn idee hebben wij de argumenten meer dan genoeg

gewisseld. Ik wil nu doorgaan met de afhandeling van de amendementen en van het initiatiefvoorstel.

Mevrouw RAVEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag even schorsing.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing van 17.49 uur tot 18.02 uur

De VOORZITTER: De vergadering is heropend. Zoals ik voor de schorsing al heb gezegd, stel ik voor dat wij ons nu beperken tot de afhandeling van de amendementen en het al dan niet geamendeerde initiatiefvoorstel.

Ik heb begrepen van mevrouw Raven dat het CDA vraagt om hoofdelijke stemming bij de amendementen. Is dat juist? Dan is goed dat wij ons er rekenschap van geven dat ik als plaatsvervangend voorzitter ook zal meestemmen, omdat mijn positie een andere is dan die van de commissaris. Ik zal dan als laatste mijn stem uitbrengen.

Verder is het van betekenis om te bepalen in welke volgorde de amendementen worden behandeld. Naar mijn idee is het duidelijk dat het amendement A2 van het CDA, het meest verstrekkend is en als eerste in stemming moet komen, waarna het amendement A3 van PvdA, GroenLinks en D66 in stemming moet komen. Beide amendementen zijn dus onderwerp van een hoofdelijke stemming. Als dit begrepen en akkoord is bevonden, stel ik voor dat wij nu het amendement A2 van het CDA ...

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Hebben we geen tweede termijn meer?

De VOORZITTER: Gelet op de enorme discussie die er is gevoerd, alle argumenten zijn gewisseld, stel ik voor ons nu te beperken tot de conclusies. Amendement A2 van het CDA komt nu in hoofdelijke stemming.

Na hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A2.

Voor het amendement hebben gestemd de leden Bisschop, Dekkers, Doornenbal, Van de Groep, Jongasma, Van de Kamp, Klein Kranenburg, Konijnenbelt, Van Kranenburg, Van Leeuwen,

Menges, Nap, De Niet, Oostlander, Pieper, Raven, Ruijs, Seldenrijk, Streefland, Swets, L. de Vries, Witteman.

Tegen het amendement hebben gestemd de leden Van Benthem, Bijkerk, Bos, Van Bruggen, Van den Burg, Damen, Das, Van Dijk, Ditewig, Fokker, Gaaikema, Hooijer, Van Kloppenborg, Van der Kolk, Van Keulen, Klarenbeek, Konings, Koopmanschap, Kramer, Lamers, Van Malenstein, Oosterhuis, Overbeek, Ploeger, Pollmann, Putters, Rateland, Reerink, Rohof, Schreurs, Swane, Vis, Vos.

De VOORZITTER: Amendement A3 is ingediend door de PvdA, GroenLinks en D66.

De heer REERINK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik het CDA vragen of zij het verzoek inzake hoofdelijke stemming ook voor deze tweede stemming willen laten gelden? Volgens mij is het alleen maar tijd ophouden.

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij handhaven ons voorstel.

De VOORZITTER: Dan stemmen wij ook hoofdelijk bij amendement A3.

Na hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten amendement A3.

Tegen het amendement hebben gestemd de leden Bisschop, Dekkers, Doornenbal, Van de Groep, Jongasma, Van de Kamp, Klein Kranenburg, Konijnenbelt, Van Kranenburg, Van Leeuwen, Menges, Nap, De Niet, Oostlander, Pieper, Raven, Ruijs, Seldenrijk, Streefland, Swets, L. de Vries, Witteman.

Voor het amendement hebben gestemd de leden Van Benthem, Bijkerk, Bos, Van Bruggen, Van den Burg, Damen, Das, Van Dijk, Ditewig, Fokker, Gaaikema, Hooijer, Van Kloppenborg, Van der Kolk, Keulen, Klarenbeek, Konings, Koopmanschap, Kramer, Lamers, Van Malenstein, Oosterhuis, Overbeek, Ploeger, Pollmann, Putters, Rateland, Reerink, Rohof, Schreurs, Swane, Vis, Vos.

De VOORZITTER: Daarmee is het initiatiefvoorstel, ingediend door de VVD, geamendeerd met dit amendement A3.

Nu breng ik in stemming het aldus geamendeerde initiatiefvoorstel van de VVD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde initiatiefvoorstel. Tegen het voorstel hebben gestemd de fracties van het CDA, de ChristenUnie, SP en SGP.

PS2006ZCW

Initiatiefvoorstel tot het instellen van een beleidsaudit naar de provinciale rol bij de aansturing van het Bureau Jeugdzorg Utrecht en de instellingen in de jeugdzorg.

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat namens de Staten er één spreker is. Het woord is aan de heer Hooijer.

De heer HOOIJER (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het initiatiefvoorstel komt uit de commissie Zorg, Cultuur en Welzijn. Namens die commissie mag ik dit voorstel toelichten. De jeugdzorg is een belangrijke aangelegenheid ook al voordat de nieuwe wet op de jeugdzorg van kracht is geworden op 1 januari 2005. Dat betekent dat jeugdzorg een ervaring is die wij al heel lang hebben als provincie en die wij ook erg belangrijk vinden. Bij de wetswijziging is het een en ander aan extra taken naar de provincie gekomen. Die extra taken kosten ook extra geld. Het Rijk was alleen bereid dat extra geld te betalen als de provincie kon aantonen dat er doelmatig wordt gewerkt in de keten van de jeugdzorg. Daarvoor heeft de provincie onderzoek laten doen naar de doelmatigheid van de keten van de jeugdzorg door het Bureau Lycias en daarbij is gekeken naar het Bureau Jeugdzorg, naar de schakeling van het Bureau Jeugdzorg met de instellingen in de jeugdzorg, en naar het functioneren van de instellingen in de jeugdzorg. Dat is ook verwoord in het rapport van Lycias.

Toen wij binnen de commissie dat rapport bespraken, kwamen wij tot de conclusie dat de keten natuurlijk wel wat meer suggereert dan alleen de uitvoerende en indicerende instellingen in de jeugdzorg. Ook de provincie die de jeugdzorg aanstuurt, is daarin van belang. Maar die is buiten schot gebleven in het onderzoek. Dat vinden we niet helemaal goed. Daardoor ontstaat min of meer een onvolledig beeld en dat willen we completeren en bovendien zou dat ook nog getoetst moeten

worden aan datgene wat wij hier in de Staten hebben vastgesteld in het beleidsplan voor de jeugdzorg over de periode 2005 tot en met 2008. Om zo'n onderzoek te doen, hebben Provinciale Staten verschillende instrumenten. Het instrument audit heeft als groot voordeel dat het onderzoek oplevert dat het beleid getoetst wordt, dat het zichtbaar wordt gemaakt en dat met de uitkomst van het onderzoek ook verder gewerkt kan worden. Het is dus buitengewoon toekomstgericht en juist dát is de reden geweest om te zeggen van: dan zouden we een audit zoals die ook in dit agendapunt is voorgesteld moeten doen. Dat is in de commissie besproken en door de hele commissie wordt dat gedragen. Het draagvlak is dus maximaal. De bedoeling is dat het een kortlopend onderzoek is zodat het ook nog in deze Statenperiode afgerond kan worden in de laatste maand en in het overdrachtsdocument kan worden opgenomen voor de nieuwe Statenperiode. Dat betekent dat er hard gewerkt moet worden en ik verzoek u daarom te besluiten de audit te doen volgens de vraagstelling zoals die in het stuk is verwoord, en vervolgens met bekwame spoed en met de nodige voortvarendheid het een en ander uit te werken zodat de commissie vlot aan de slag kan en uiterlijk in februari 2007 tot een afronding kan komen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de gedeputeerde voor een korte reactie.

Mevrouw KAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal proberen dat zo kort mogelijk te doen. Als we het hebben over de keten van de jeugdzorg dan hebben we het over het kind dat door die hele keten heen loopt. Dus lag het ook in de lijn der verwachting dat waar je het SOS-traject gedaan hebt, de aansluiting tussen gemeente en provincie, je het vervolg pakt van die keten als je een onderzoek doet. Dus daar komt de provincie niet in beeld. Ik vind het heel terecht dat ook gekeken wordt naar de provincie, dat heb ik in de commissie ook gezegd, en dat daarvoor een audit wordt gedaan waarbij het beleid zichtbaar wordt gemaakt en dat je toekomstgericht kijkt hoe we zaken op een goede manier met elkaar kunnen regelen. Dat vind ik een goede zaak. Het blijft voor mij wel onduidelijk wat daarmee bedoeld wordt. Als ik hoor dat dit voor het einde van deze periode

moet gebeuren dan is dat inderdaad heel hard werken. Ik weet ook niet op wiens bordje dit wordt gelegd. Stel dat het een Statenactie is en dat daar mensen voor zijn die dat uitvoeren.

De heer HOOIJER (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het reglement van de Staten geeft precies aan hoe dat moet. Dat betekent dus dat de commissie door de voorzitter van Provinciale Staten en dat bent u op dit ogenblik, voorzitter, moet worden samengesteld. Wat mij betreft kan dat over een half uurtje.

Mevrouw KAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Oké, dan ben ik daar lijdzaam in.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan concludeer ik dat het hier ook een initiatiefvoorstel vanuit de Staten betreft en dat dit initiatiefvoorstel met algemene stemmen wordt geaccordeerd. Dan is conform besloten.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het initiatiefvoorstel vanuit de Staten.

Sluiting.

De VOORZITTER: Dan zijn wij door de agenda heen.

Ik wijs u er nog op dat in Het Wapen van Utrecht gelegenheid is voor een nagesprek voor degenen die uitgeput zijn door de debatten en die vermoeid zijn geraakt door de hoofdelijke stemmingen.

Ik dank u voor uw aanwezigheid en voor de discussies van deze middag. Wel thuis.

(Einde van de vergadering om 18.18 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 11 december 2006.

De voorzitter,

De griffier,